

LÊ THỊ CHINH

MODULE TH

8

**THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC
THÂN THIỆN**

A. GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

Là một trong những yếu tố quyết định chất lượng giáo dục, thư viện trường học có vị trí quan trọng trong nhà trường. Các thư viện trường học có nguồn tài liệu và trang thiết bị tốt đi đôi với đội ngũ cán bộ chuyên nghiệp sẽ góp phần xây dựng và phát triển những thế hệ công dân tương lai có tri thức, sáng tạo, độc lập và năng động – những người sẽ làm chủ tương lai số hoá. Đây là một trong những mục tiêu cơ bản của đất nước trong giai đoạn hội nhập quốc tế.

Ở Việt Nam hiện nay, thư viện đã trở thành một trong những tiêu chí để đánh giá và xếp hạng các trường, góp phần quyết định chất lượng và nâng cao năng lực giảng dạy của giáo viên, mở rộng kiến thức và xây dựng thói quen tự học, tự nghiên cứu cho học sinh. Đứng trước tình hình đó, công tác thư viện trường học đã và đang trở thành một vấn đề được nhiều cấp, ngành quan tâm, thể hiện ở số lượng và nội dung các văn bản có liên quan.

Chỉ thị số 40/2008/CT-BGDĐT và Kế hoạch số 307/KH-BGDĐT của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo phát động triển khai phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”, chú trọng các hoạt động:

- Giáo dục đạo đức, kĩ năng sống cho học sinh. Tăng cường mối quan hệ giữa nhà trường với gia đình, cộng đồng và xã hội trong công tác giáo dục đạo đức cho học sinh.
- Tích hợp giáo dục đạo đức, kĩ năng sống trong các môn học và hoạt động giáo dục phù hợp với điều kiện cụ thể của từng địa phương.
- Tổ chức các trò chơi dân gian, các hoạt động vui chơi giải trí tích cực, các hoạt động văn hoá, thể thao, hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp.

Như vậy, để đạt được các yêu cầu trên, thư viện trường học phải đóng một vai trò chủ đạo, cốt lõi trong việc hướng tới mục tiêu “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”.

Một trong những tiêu chí để đánh giá sự phát triển trong công tác thư viện trường học là tỉ lệ các thư viện đạt chuẩn, đạt mức tiên tiến liên tục gia tăng sau mỗi năm học. Sự gia tăng số lượng các thư viện đạt chuẩn đã phần nào phản ánh hiệu quả hoạt động của thư viện các trường. Tuy nhiên, một vấn đề rất đáng được lưu tâm là sự phát triển này lại diễn ra không đồng đều giữa các thư viện. Tính chất không đồng đều ấy được thể hiện ở tất cả các khâu hoạt động của các thư viện: hoạt động phát triển nguồn tài liệu, hoạt động phục vụ người đọc, hoạt động tuyên truyền giới thiệu sách... Đã có nhiều thư viện trường học phát triển rất tốt về mọi mặt như: tổ chức kho mới, vốn tài liệu phong phú, hình thức hoạt động đa dạng, linh hoạt... Tuy nhiên, bên cạnh đó vẫn tồn tại phần lớn các thư viện trường tiểu học hoạt động theo phương thức truyền thống: tổ chức kho đóng, mượn – đọc tại chỗ, hình thức phục vụ cứng nhắc, thụ động, vốn tài liệu nghèo nàn, cơ sở vật chất tạm bợ, thiếu thốn, phương thức hoạt động còn quá giản đơn, đơn điệu... vì vậy mà chưa đáp ứng được nhu cầu tối thiểu của bạn đọc, chưa phát huy được vai trò thiết yếu của thư viện đối với việc dạy – học trong nhà trường.

Trong bối cảnh trên, mô hình thư viện thân thiện ra đời đã mở ra một khái niệm mới về thư viện trường học. Đây là hình thức tổ chức lấy học sinh làm trung tâm cho mọi hoạt động; một mô hình với trọng tâm hướng tới đảm bảo sự phát triển toàn diện của trẻ em với các tài liệu học tập và môi trường thân thiện.

B. MỤC TIÊU

VỀ KIẾN THỨC

- Cung cấp cho người học những hiểu biết về thư viện trường học thân thiện: khái niệm, cấu trúc, đặc điểm cũng như sự khác nhau giữa thư viện thân thiện với các hình thức thư viện khác.
- Phân tích đầy đủ các khâu lập kế hoạch, xây dựng và phát triển hoàn chỉnh một thư viện từ bổ sung tài liệu đến các hoạt động đọc, tuyên truyền hướng dẫn đọc cho học sinh.
- Đẩy mạnh các hoạt động cho học sinh trong và ngoài thư viện, góp phần định hướng đọc và xây dựng văn hoá đọc trong môi trường giáo dục.

VỀ KĨ NĂNG

- Nâng cao kĩ năng thực hành và áp dụng trong việc xây dựng thư viện thân thiện phù hợp với điều kiện của mỗi nhà trường.
- Có khả năng độc lập trong việc lựa chọn những tài liệu tốt nhất, phù hợp cho một thư viện.
- Có khả năng nắm chắc và vận hành được chu trình kĩ thuật nghiệp vụ trong thư viện, từ bổ sung tài liệu, tổ chức kho, phân loại và tổ chức các hoạt động hướng dẫn, định hướng đọc cho học sinh, khai thác nội dung sách báo phục vụ bạn đọc.

VỀ THÁI ĐỘ

- Nâng cao nhận thức về vai trò, vị trí của thư viện trường học thân thiện trong quá trình dạy và học trong nhà trường.
- Thể hiện được tình cảm, thái độ chủ động trong công việc và sự say mê với hoạt động của thư viện trường học.
- Chủ động lập và thực hiện kế hoạch phát triển, xây dựng thư viện thân thiện góp phần phục vụ công tác giảng dạy và học tập trong nhà trường.

C. NỘI DUNG

Nội dung 1

MỤC TIÊU CỦA THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN

CÂU HỎI:

1. Theo anh/chị, thư viện trường học có vai trò như thế nào trong quá trình dạy và học trong nhà trường?
2. Anh/chị hiểu như thế nào là một thư viện trường học thân thiện? Sự khác biệt cơ bản của thư viện thân thiện so với các mô hình thư viện khác là gì?
3. Theo anh/chị, làm thế nào để học sinh cùng tham gia các hoạt động thư viện trường học?

MỘT SỐ THÔNG TIN CƠ BẢN:

Với hướng tiếp cận lấy quyền trẻ em làm nền tảng cho mọi hoạt động, thư viện thân thiện giúp các em học sinh được hưởng một nền giáo dục phù hợp nhằm phát triển về trí tuệ, tinh thần, thể chất và các mối quan hệ xã hội... Đồng thời, quyền được tham gia vào mọi hoạt động của thư viện của các em được coi trọng. Theo hướng tiếp cận này, các học sinh trong trường học có cơ hội tham gia vào tất cả các bước xây dựng thư viện thân thiện tại trường, từ khâu lập kế hoạch, thực hiện đến khâu giám sát và đánh giá.

Một hướng tiếp cận rất tích cực của mô hình thư viện trường học thân thiện là sự hỗ trợ đặc lực cho việc dạy và học. Với các góc hoạt động mở, đa dạng về hình thức, thư viện thân thiện là nơi tạo điều kiện thuận lợi nhất cho học sinh cũng như giáo viên chủ động khám phá và tìm tòi kiến thức.

Đến với thư viện thân thiện, các em hoàn toàn có thể tự do lựa chọn các hoạt động, các cuốn sách yêu thích và tìm kiếm những thông tin hỗ trợ cho các bài học trên lớp, hoặc các em được tham gia vào các hoạt động khác như đọc, viết, nghe nhạc, làm thơ, tìm hiểu văn hoá... Những hoạt động đó là nền tảng cho sự sáng tạo của học sinh, đồng thời là cơ sở cho giáo viên áp dụng các phương pháp dạy học mới.

Ưu điểm nổi bật của mô hình thư viện thân thiện là khả năng thúc đẩy sự phát triển đồng đều của tất cả các kĩ năng. Thông qua góc học tập thường xuyên và các hoạt động đặc biệt, trẻ sẽ có cơ hội để phát triển toàn diện. Các kĩ năng nhận thức có thể được nâng cao thông qua các trò chơi mang tính giáo dục, thi đố vui, các tiểu dự án nghiên cứu và khi trẻ tham gia lập kế hoạch và giám sát các hoạt động. Các kĩ năng vận động của học sinh có thể được trau dồi qua trò chơi xây dựng, thêu thùa và nặn đất. Các kĩ năng sáng tạo cũng được phát triển thông qua các hoạt động âm nhạc và nghệ thuật. Trẻ sẽ được phát triển các kĩ năng xã hội thông qua hoạt động làm việc theo nhóm và chơi trò chơi. Lòng tự trọng của trẻ sẽ được nâng cao qua việc trưng bày và đánh giá các sản phẩm của trẻ. Trẻ sẽ có trách nhiệm hơn khi chúng được tham gia vào các khâu thiết lập và quản lí thư viện.

Một đặc trưng nổi bật của thư viện thân thiện trong nhà trường là sự tham gia tích cực, chủ động của học sinh, giáo viên, ban giám hiệu, cha mẹ học sinh và các thành viên trong cộng đồng. Sự tham gia của học sinh vào việc bài trí, quản lí, tổ chức các hoạt động trong thư viện... là nhằm đảm bảo vai trò làm chủ của các em. Sự tham gia của các đối tượng có liên quan là nhằm huy động nguồn lực tổng hợp để xây dựng thành công và đảm bảo sự phát triển bền vững của thư viện trường học thân thiện.

Nội dung 2

PHƯƠNG PHÁP TỔ CHỨC THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN TRONG TRƯỜNG TIỂU HỌC

Nội dung 2 gồm các hoạt động:

1. Xây dựng cơ sở vật chất của thư viện trường học thân thiện.
2. Xây dựng, tổ chức và sử dụng tài liệu trong thư viện trường học thân thiện.
3. Phương pháp tổ chức kĩ thuật nghiệp vụ trong thư viện trường học thân thiện.

Hoạt động 1: Xây dựng cơ sở vật chất của thư viện trường học thân thiện

CÂU HỎI:

1. Theo anh/chị, để một thư viện có thể hoạt động cần có cơ sở vật chất cơ bản nào?
2. Trường học của anh/chị đã có đủ những điều kiện vật chất để hoạt động chưa? Anh/chị có suy nghĩ gì về việc trang bị điều kiện cho thư viện của trường trong tương lai?

MỘT SỐ THÔNG TIN CƠ BẢN:

Khi tổ chức thư viện thân thiện, cần chú ý bốn yếu tố: cơ sở vật chất, tài liệu, kĩ thuật nghiệp vụ và tổ chức hoạt động.

Cơ sở vật chất của thư viện bao gồm phần diện tích dành cho thư viện và toàn bộ trang thiết bị.

Đối với thư viện tiểu học, cần các điều kiện cơ sở vật chất sau:

- Đảm bảo diện tích sử dụng là 50m² (theo tiêu chuẩn 01 của Bộ Giáo dục và Đào tạo) hoặc tương đương với một lớp học.
- Có đủ giá để sách, báo, tạp chí cho giáo viên và học sinh; giá để thiết bị cho thủ thư; đủ bàn ghế hoặc thảm, chiếu ngồi cho một lớp học khi sử dụng thư viện với kích thước phù hợp với lứa tuổi tiểu học.
- Có bảng thông báo các tài liệu mới; có thời gian biểu thông báo về giờ mở cửa và thời gian phục vụ cho từng lớp; có bảng trưng bày các tác phẩm (tranh vẽ, bài bình luận sách, trò chơi, đất nặn...) của học sinh.
- Các áp phích: biển đồng và mở cửa, biển chào đón mọi người đến với thư viện, nhãn tên các góc (góc viết, đọc, nghệ thuật, nghe...).
- Cách bài trí phòng thư viện cần có đủ ánh sáng, sạch sẽ, màu sắc đa dạng, tạo sự thoải mái, hấp dẫn với học sinh.
- Đối với các thư viện có điều kiện diện tích tương đương một phòng học, có thể chia ra các góc hoạt động: góc đọc sách, góc viết, góc nghệ thuật, góc nghe, xem. Mỗi góc đều có biển tên và có các tài liệu, đồ dùng phù hợp.

Góc đọc: Ở góc này xếp các loại sách như: sách giáo khoa, sách tham khảo, truyện tranh, truyện cổ tích, truyện danh nhân... Học sinh có cơ hội đọc sách để nâng cao kiến thức, giải trí, nâng cao kỹ năng đọc tiếng Việt đồng thời học cách đọc sách để thu thập thông tin từ sách, phục vụ các nhu cầu học tập, hoặc tham gia các chương trình thi của thư viện.

Góc nghệ thuật: Ở đây được xếp các đồ dùng như: giấy, bút chì, tẩy, phấn, màu nước, đất nặn, bìa cứng, sáp màu, gọt bút chì, bút lông, kéo, băng dính, các dụng cụ thêu... Cần có không gian để trưng bày các sản phẩm do các em tạo ra như: tranh vẽ, sản phẩm đất nặn, con rối, sản phẩm thêu...

Tại góc nghệ thuật, các em có cơ hội để trình bày ý tưởng cũng như thể hiện lại các nhân vật, sự kiện trong sách qua các hoạt động nghệ thuật.

Góc viết: Ở góc viết, trẻ có khả năng thể hiện sự sáng tạo. Các em có thể viết truyện, thơ, thư, nhật kí, những cảm nghĩ về sách. Các em cũng có thể luyện chữ và hoàn thành các bài tập viết.

Các đồ dùng chủ yếu ở đây là giấy, vở viết, bút mực, bút chì, tẩy, gọt bút chì, thước kẻ. Sản phẩm được thể hiện là các bài thơ, bài viết về sách, các bức thư, sổ nhật kí, các câu chuyện, phiếu nhận xét sách.

Góc nghe nhạc: Ở đây các em có thể nghe các câu chuyện và các loại nhạc. Giáo viên thư viện có thể giúp học sinh thu băng các câu chuyện và các bài hát dân ca, đồng dao, diễn kịch. Các em có thể tự tin hơn và hiểu sâu hơn nội dung các cuốn sách bằng hoạt động đóng vai các nhân vật trong truyện, diễn kịch theo sách.

Đồ dùng ở đây là đầu đĩa nhạc, các đĩa nhạc, băng kể chuyện. Các hoạt động chính được tổ chức là hát, kể chuyện, kịch phân vai, trình diễn múa rối,...

Góc vui chơi: Các trò chơi mang tính giáo dục sẽ lôi cuốn các em đến thư viện. Việc tổ chức cho trẻ em học tập qua trò chơi vừa hấp dẫn vừa hiệu quả. Các trò chơi sẽ giúp các em nâng cao các kỹ năng xã hội, sự hợp tác, chia sẻ và xây dựng tập thể. Đồng thời các trò chơi cũng giúp trẻ phát

triển vận động và trí tưởng tượng. Ở đây, cán bộ thư viện và trẻ có thể tự làm các trò chơi mang tính giáo dục. Các hoạt động chủ yếu là các trò chơi xúc xắc, lô tô, đồ mi nô, ghép hình...

Khi cơ sở vật chất hoàn thành thì cần thiết lập các hệ thống quản lý và hướng dẫn sử dụng rõ ràng để thư viện có thể được sử dụng hiệu quả, phát huy tối đa mọi tiềm năng và điều kiện. Tất cả các em đều có thể sử dụng tối đa các trang thiết bị và sách trong thư viện theo một cách có tổ chức và định hướng. Việc hướng dẫn học sinh cẩn thận, rõ ràng sẽ giúp cho việc quản lý thư viện dễ dàng hơn rất nhiều.

Cán bộ thư viện phải hướng dẫn các hệ thống thiết bị và cách sử dụng rõ ràng cho học sinh và giáo viên để khi các hệ thống được thực hiện sẽ tiết kiệm thời gian, công sức và tiền của.

BÀI TẬP:

Anh/chị hãy vận dụng những kiến thức trên xây dựng một kế hoạch trang bị cơ sở vật chất cho thư viện nhà trường và bố trí, sắp xếp thư viện để học sinh sử dụng một cách thuận lợi nhất.

Hoạt động 2: Xây dựng, tổ chức và sử dụng tài liệu trong thư viện trường học thân thiện

CÂU HỎI:

Theo anh/chị, vốn tài liệu của thư viện trường học gồm những bộ phận nào? Yêu cầu về nội dung, số lượng của các loại tài liệu như thế nào?

MỘT SỐ THÔNG TIN CƠ BẢN:

Tài liệu trong thư viện trường tiểu học gồm ba bộ phận chính: sách giáo khoa, sách dành cho giáo viên, sách tham khảo.

- *Sách giáo khoa*: Các thư viện cần có tủ sách giáo khoa dùng chung để đảm bảo tất cả học sinh đều có sách giáo khoa để học tập, những học sinh không có điều kiện mua sách giáo khoa dùng riêng có thể mượn sách của thư viện để sử dụng. Cuối mỗi năm học, nhà trường cần thực hiện phong trào của Bộ Giáo dục và Đào tạo, tổ chức quyên góp SGK cũ để tặng lại các bạn có hoàn cảnh khó khăn có sách học tập.

- *Sách giáo viên*: Sách dùng cho giáo viên bao gồm các loại:
 - + Các văn bản, Nghị quyết của Đảng, văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước, ngành, liên Bộ, liên ngành, các tài liệu hướng dẫn của ngành phù hợp với cấp học, bậc học và nghiệp vụ quản lý giáo dục phổ thông.
 - + Các sách bồi dưỡng về nghiệp vụ sư phạm.
 - + Các sách nâng cao trình độ chuyên môn, ngoại ngữ, tin học, các tài liệu bồi dưỡng thường xuyên theo từng chu kỳ.

Mỗi tên sách nghiệp vụ của giáo viên phải đủ cho mỗi giáo viên có 1 bản và 3 bản lưu tại thư viện.

- *Sách tham khảo*: Gồm các loại:
 - + Các sách công cụ, tra cứu: từ điển, tác phẩm kinh điển (mỗi tên sách có từ 3 bản trở lên).
 - + Sách tham khảo của các môn học (mỗi tên sách có tối thiểu từ 5 bản trở lên).
 - + Sách mở rộng kiến thức, nâng cao trình độ của các môn học: phù hợp với các chương trình của từng cấp học, bậc học (mỗi tên sách có từ 3 bản trở lên).
 - + Sách phục vụ các nhu cầu về mở rộng, nâng cao kiến thức chung, tài liệu về các cuộc thi theo chủ đề, chuyên đề, các đề thi học sinh giỏi (mỗi tên sách có từ 5 bản trở lên).
 - + Các trường phổ thông căn cứ vào danh mục sách dùng cho thư viện các trường phổ thông do Bộ Giáo dục và Đào tạo hướng dẫn hàng năm để có kế hoạch bổ sung sách tham khảo cho thư viện trường học.

Thư viện bổ sung các sách tham khảo trên theo khả năng kinh phí của từng đơn vị và theo hướng dẫn lựa chọn các đầu sách của các Vụ quản lý cấp học, bậc học của Bộ. Hạn chế bổ sung các loại sách, báo, tạp chí mang tính giải trí, chưa phục vụ sát với chương trình giảng dạy, học tập trong nhà trường.

Số lượng các sách tham khảo trong thư viện phải đạt số lượng quy định tại Quyết định 01/QĐ – BGDĐT ngày 2/1/2003 của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

- + Báo, tạp chí: Các loại báo, tạp chí, tập san của ngành phù hợp với ngành học, cấp học và các loại báo, tạp chí khác phù hợp với lứa tuổi và bậc học của nhà trường.
- + Bản đồ và tranh ảnh giáo dục, băng, đĩa giáo khoa: Đảm bảo đủ các loại bản đồ, tranh ảnh giáo dục, băng, đĩa giáo khoa.

BÀI TẬP:

Dựa vào các kiến thức trên và điều kiện kinh phí của nhà trường, anh/chị hãy lập kế hoạch bổ sung sách cho thư viện phục vụ năm học 2013 – 2014.

Hoạt động 3: Phương pháp tổ chức kĩ thuật nghiệp vụ trong thư viện trường học thân thiện

CÂU HỎI:

1. Theo anh/chị, làm thế nào để tổ chức kho sách của thư viện phục vụ bạn đọc một cách thuận lợi nhất? Thư viện trường tiểu học cần có những tủ sách cơ bản nào?
2. Anh/chị hiểu thế nào là phân loại sách? Tại sao phải phân loại sách? Phương pháp phân loại nào được áp dụng trong các thư viện trường học của anh/chị hiện nay?
3. Khi phục vụ bạn đọc, anh/chị thường phải làm những công việc gì? Thư viện của anh/chị có tổ chức phục vụ cho học sinh ngoài thư viện hay không?

MỘT SỐ THÔNG TIN CƠ BẢN:

- *Tổ chức kho sách:* Đối với các loại tài liệu thư viện, cần có hệ thống lưu trữ rõ ràng. Các tài liệu khi nhập thư viện cần được đóng dấu, đăng kí để trở thành tài sản của thư viện. Có thể sử dụng sổ đăng kí tổng quát, đăng kí cá biệt để đăng kí sách.

Sách tham khảo nên chia thành từng tủ nhỏ theo các chủ đề. Mỗi chuyên đề được đăng kí trên một cuốn sổ và ghi số thứ tự từ 1 đến hết, khi bổ sung tài liệu thì đăng kí tiếp. Sách có thể chia ra các chủ đề:

- + Tủ sách giáo dục đạo đức.

- + Tủ sách kĩ năng sống.
- + Tủ sách tiếng Việt.
- + Tủ sách Toán.
- + Tủ sách âm nhạc, mỹ thuật.
- + Tủ sách khoa học – kiến thức tuổi xanh.
- + Tủ sách văn học tuổi thơ.
- + Tủ sách lịch sử, danh nhân Việt.

Sách được xếp trên các giá thấp để học sinh tự chọn, đọc sách xong các em lại tự xếp vào vị trí trên giá. Hình thức của giá tùy điều kiện nhà trường có thể thiết kế theo hình tháp, hình cây thông, hình ngôi nhà cho phong phú, sinh động.

Có nhiều cách để bố trí giá nhưng cách thông thường và tiết kiệm diện tích nhất là dùng hệ thống giá áp tường. Độ cao của giá phù hợp với lứa tuổi tiểu học. Trên mỗi giá, sách được xếp từ trên xuống dưới, từ trái sang phải. Mỗi tủ sách cần để những khoảng giá dự trữ để xếp sách mới bổ sung của những lần sau. Số lượng giá trống phụ thuộc khả năng bổ sung của mỗi thư viện.

- *Phân loại sách*: Phân loại sách là cách phân chia sách thành từng nhóm dựa trên nội dung của sách và định cho nó một kí hiệu. Phân loại giúp cho việc tổ chức sắp xếp sách trên giá theo cùng nội dung và tổ chức mục lục sách.

Đối với thư viện tiểu học, để học sinh dễ dàng nhớ và tra tìm, sách được chia theo các tủ sách như trên và mỗi tủ có thể định cho một kí hiệu kết hợp màu sắc để các em dễ phân biệt. Ví dụ: Tủ sách tiếng Việt có kí hiệu là A (màu xanh); Tủ sách Toán có kí hiệu là B (màu đỏ). Vậy trên giá sẽ xếp theo kí hiệu tủ sách và số thứ tự đăng kí của cuốn sách. Ví dụ: A100 tức là cuốn sách thứ tự 100 của Tủ sách tiếng Việt. Mỗi giá sách nên dán thêm các nhãn tên với màu tương ứng để các em dễ dàng nhận biết và chọn sách.

– *Tổ chức phục vụ bạn đọc:*

Thư viện cần tổ chức cho học sinh đọc tại chỗ và mượn sách về nhà. Mọi học sinh cần được sử dụng thư viện thường xuyên. Thư viện nên mở cửa hàng ngày. Bên cạnh đó, mỗi lớp cần được đến thư viện một tiết cùng với giáo viên chủ nhiệm.

Một số công việc thường ngày cần làm đối với giáo viên thư viện:

- + Quét dọn thư viện;
- + Kiểm tra xem những tài liệu hoặc thiết bị nào chưa được trả lại thư viện;
- + Sửa các cuốn sách hoặc các thiết bị hư hỏng;
- + Kiểm tra và thay đổi các sản phẩm trưng bày của học sinh;
- + Cập nhật vào bảng thông báo tên những cuốn sách mới hoặc các hoạt động;
- + Cập nhật, xử lý kĩ thuật các tài liệu mới.

Thư viện cần có quy định rõ ràng để học sinh có thể hiểu một cách dễ dàng. Bảng thông báo nên được đặt ở bên ngoài thư viện. Trên bảng thông báo cần thường xuyên cập nhật tên các cuốn sách, tạp chí mới và các hoạt động để giáo viên và học sinh biết.

Ngoài việc đọc tại chỗ, học sinh cần được mượn sách về nhà đọc để giải trí, hỗ trợ làm bài tập về nhà và để chia sẻ với các thành viên khác trong gia đình. Cần thiết lập một hệ thống mượn thuận tiện cho người mượn sách và người quản lí để thủ thư biết chính xác học sinh nào đang mượn cuốn sách nào.

Việc cho giáo viên và học sinh mượn tài liệu tùy thuộc vào số lượng tài liệu hiện có trong thư viện nhà trường. Tài liệu cho mượn phải được chọn lọc kĩ, phù hợp với đối tượng cho mượn. Việc cho mượn tài liệu về nhà rất kinh tế và hiệu quả vì:

- + Tài liệu có thể luân chuyển tới tay bạn đọc nhiều lần hơn so với hình thức đọc tại chỗ vì người đến đọc bao giờ cũng ít hơn người đến mượn (điều kiện địa lí xa thư viện, điều kiện thời gian, thói quen làm việc tại thư viện).

- + Có tài liệu trong tay, với cảm giác thoải mái, giáo viên có thể nghiên cứu và soạn giảng được tốt hơn.
- + Tận dụng được thời gian rỗi của giáo viên, học sinh, khuyến khích được họ đọc sách và rèn luyện thói quen đọc sách...

Cần nhắc nhở bạn đọc thực hiện nghiêm túc nội quy mượn và trả tài liệu đúng hạn để đảm bảo tài liệu luân chuyển được nhanh, phục vụ được nhiều người.

Giáo viên, học sinh phải đăng kí mượn tài liệu và được phát thẻ do nhà trường cấp. Đối với học sinh, có thể mượn cá nhân hoặc theo tổ, theo lớp. Khi đến mượn đọc tại chỗ hoặc mượn về nhà, phải xuất trình thẻ và ghi phiếu mượn đúng quy định. Cán bộ thư viện giữ phiếu đăng kí bạn đọc và sắp xếp khoa học để tiện theo dõi. Nếu làm sổ ghi cho mượn sách, cũng nên làm đúng mẫu quy định, ghi chép rõ ràng và có đầy đủ chữ kí của người mượn sách để tránh mất mát và nhầm lẫn.

Thời hạn mượn tài liệu phải được quy định cụ thể (7 ngày, 10 ngày, 15 ngày).

– *Các công việc cần làm ở phòng mượn:*

- + Đăng kí bạn đọc, phát thẻ và làm sổ mượn;
- + Tiếp nhận yêu cầu và tìm sách;
- + Ghi tài liệu mượn vào sổ mượn và kiểm tra tình trạng tài liệu cho mượn. Tất cả các tài liệu cho mượn về nhà đều được ghi vào sổ mượn sách, trong đó ghi rõ thời hạn trả, số đăng kí cá biệt, tên tác giả, tên sách. Người mượn kí nhận vào sổ này khi nhận sách.

Khi nhận tài liệu do bạn đọc trả, cán bộ thư viện phải kiểm tra tình trạng sách trả, xếp tài liệu lên giá kịp thời để còn phục vụ bạn đọc khác. Xem xét lại sổ mượn để thu hồi sách quá hạn.

– *Quản lí sổ mượn:* Có nhiều cách sắp xếp sổ mượn:

- + Xếp theo tên giáo viên.
- + Với học sinh: xếp theo khối, lớp, trong từng lớp xếp theo thứ tự chữ cái tên học sinh.

+ Xếp theo thời gian mượn sách.

+ Xếp theo thời gian trả sách.

Dù xếp theo cách nào cũng phải đảm bảo các yêu cầu sau:

+ Tìm số nhanh.

+ Biết được người còn nợ sách.

– *Thống kê bạn đọc:* Mỗi bạn đọc vào phòng đọc, phòng mượn thì cán bộ thư viện phải thống kê lượt bạn đọc và lượt sách, lượt báo trên phiếu theo dõi bạn đọc nói ở trên. Một ngày vào 3 lượt thì thống kê 3 lượt. Hết một ngày cộng lượt bạn đọc và lượt tài liệu trên phiếu theo dõi, sau đó thống kê trong sổ nhật kí thư viện. Mỗi ngày phục vụ phải ghi vào một dòng tổng số lượt bạn đọc và lượt sách, đảm bảo các số phân tích cộng lại bằng số cộng tổng hợp. Hàng tháng, các số cộng của các ngày cũng phải ăn khớp từ cột tổng hợp đến các cột phân tích.

– *Phục vụ bạn đọc ngoài thư viện:*

Mục đích: Phát huy cao nhất tác dụng của sách báo đối với chất lượng giáo dục của nhà trường, đồng thời động viên, khơi dậy phong trào đọc sách trong giáo viên, học sinh, tận dụng vòng quay của sách.

Các hình thức phục vụ bạn đọc ngoài thư viện:

+ Tổ chức tủ sách lưu động:

Dùng một số sách nhất định đưa xuống từng lớp để phục vụ giáo viên, học sinh nhằm duy trì thói quen đọc sách thường xuyên. Hoặc đối với các trường tiểu học học 2 buổi/ngày, nên xây dựng các tủ sách trong lớp học. Mỗi lớp học có thể để 1 – 2 tủ sách nhỏ và định kì tổ chức luân chuyển, đổi sách giữa các lớp.

+ Đối với trường bán trú: Học sinh nên được phép đến thư viện vào buổi tối để học tập hoặc để mượn sách và các đồ dùng học tập (từ thư viện lưu động). Điều này sẽ giúp các em rất nhiều trong việc học tập và tham gia các hoạt động do thư viện tổ chức vào buổi tối.

+ Chi nhánh thư viện: Nếu nhà trường tổ chức thành những phân hiệu nhỏ thì nên tổ chức chi nhánh thư viện ở những phân hiệu cách xa trung tâm.

Học sinh ở các trường phân hiệu có nhu cầu cao hơn trong việc tiếp cận với thông tin và cần được tạo điều kiện để tham gia các hoạt động của thư viện. Hằng tuần, các trường phân hiệu nên mượn sách và các thiết bị ở các góc khác nhau và dành các khoảng thời gian trong tuần để tổ chức các hoạt động tại trường. Giáo viên ở trường phân hiệu cũng cần được tập huấn về cách tổ chức các hoạt động thư viện. Học sinh cũng có thể được mời tham gia một số hoạt động ở thư viện chính.

- + **Tổ chức thư viện xanh:** Đây là hình thức tổ chức thư viện lưu động mới. Hình thức này đang rất phát triển ở các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long. Thư viện xanh được tổ chức dưới các gốc cây trong vườn trường. Sách được luân chuyển xuống từ thư viện nhà trường và do học sinh đóng góp. Sách được bảo quản trong những ống nước bằng nhựa với nhiều màu sắc khác nhau. Số lượng ống ở mỗi gốc cây phụ thuộc vào độ lớn của gốc cây đó (thường trung bình từ 10 – 20 ống). Học sinh có thể ngồi dưới gốc cây đọc sách. Mỗi gốc cây có thể ngồi được vài chục học sinh. Hình thức thư viện xanh được sử dụng chủ yếu trong các trường tiểu học. Đây là hình thức tăng vòng quay của vốn tài liệu, giúp mở rộng chỗ ngồi đọc cho học sinh đối với các trường còn nhiều khó khăn về diện tích thư viện. Để tránh nhầm chán cho học sinh và duy trì phong trào đọc, sách phải được thay thường xuyên (khoảng 2 tuần/1 lần). Tuy nhiên, việc quản lý tài liệu cần phải được chú trọng để khỏi bị mất, không bị ướt khi trời mưa.

BÀI TẬP:

Anh/chị hãy vận dụng kiến thức trên để lập kế hoạch thành lập một vài tủ sách lưu động cho học sinh phù hợp với điều kiện của nhà trường.

Nội dung 3

MỘT SỐ HOẠT ĐỘNG CỦA THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN

Nội dung 3 gồm các hoạt động:

1. Hoạt động tuyên truyền miệng trong thư viện trường học.
2. Hoạt động tuyên truyền trực quan trong thư viện trường học.

Hoạt động 1: Tuyên truyền miệng trong thư viện trường học

CÂU HỎI:

1. Theo anh/chị, làm thế nào để thu hút học sinh đến thư viện, yêu sách và thích đọc sách? Người cán bộ thư viện có thể chủ động trong việc này không?
2. Thư viện của anh/chị có tổ chức kể chuyện theo sách cho học sinh không? Cách thức chuẩn bị và tổ chức kể chuyện theo sách như thế nào?
3. Điểm sách theo chủ đề có những đặc điểm gì? Cách thức lựa chọn sách, chuẩn bị và trình bày bài điểm sách như thế nào?
4. Theo anh/chị, giới thiệu sách trong thư viện có ưu thế gì so với các hình thức tuyên truyền khác?
5. Anh/chị có lựa chọn một số hình thức hoạt động cho học sinh như: tìm hiểu về sách, đọc to nghe chung, diễn kịch theo sách... trong hoạt động của thư viện không?

MỘT SỐ THÔNG TIN CƠ BẢN:

1. Kể chuyện theo sách

Con người thường cảm thụ ngôn ngữ bằng hai cách: đọc và nghe. Khi đọc, người ta có thể cảm thụ trực tiếp tác phẩm; khi nghe sẽ cảm thụ gián tiếp qua trung gian là người kể, người đọc với tác giả. Mỗi hình thức cảm thụ đều có tác dụng, thế mạnh riêng. Kể chuyện theo sách là phương pháp tuyên truyền tác động lên người nghe bằng âm thanh ngôn ngữ. Chính đặc thù này mà nó có sức truyền cảm, lôi cuốn, hấp dẫn đặc biệt.

Kể chuyện theo sách là một trong những hình thức tuyên truyền sách phổ biến nhất trong các thư viện. Đây là hình thức tuyên truyền miệng mang lại hiệu quả cao, dễ thực hiện, đặc biệt phù hợp với trường học, nhất là bậc Tiểu học. Tổ chức tốt hoạt động kể chuyện theo sách sẽ đạt được mục tiêu kép: xây dựng văn hoá đọc và rèn luyện ngôn ngữ cho trẻ.

Đối với thư viện trường học, kể chuyện theo sách là hoạt động giúp cho việc vận hành kho sách của thư viện, phát huy tác dụng của sách đối với bạn đọc. Chính hoạt động này góp phần giúp cho bạn đọc thoải mái

được nhu cầu về sách, khơi dậy phong trào đọc sách và rèn luyện kỹ năng kể chuyện cho học sinh.

Hoạt động kể chuyện còn giúp cho việc xây dựng thói quen đọc sách và làm theo sách của học sinh, xây dựng văn hoá đọc trong điều kiện các phương tiện nghe nhìn phát triển rầm rộ như hiện nay.

Đối với học sinh, hoạt động kể chuyện sẽ giúp trẻ làm quen với sách, mở rộng nhận thức cho các em về thế giới xung quanh, bồi dưỡng cho các em những tình cảm lành mạnh, những ước mơ đẹp, giúp các em cảm nhận được vẻ đẹp tự nhiên, vẻ đẹp trong các mối quan hệ xã hội và vẻ đẹp của ngôn ngữ.

Hoạt động kể chuyện theo sách góp phần phát triển ngôn ngữ cho học sinh, đặc biệt là học sinh tiểu học. Chính hoạt động này giúp cho trẻ phát âm chính xác tiếng mẹ đẻ, làm giàu vốn từ, phát triển khả năng diễn đạt mạch lạc, rõ ràng cho các em, hình thành khả năng sử dụng ngôn ngữ, giọng điệu phù hợp với đối tượng và hoàn cảnh giao tiếp.

Kể chuyện theo sách cũng rèn luyện kỹ năng đọc, kể diễn cảm, thể hiện tác phẩm dưới các hình thức khác nhau.

Có hai hình thức kể chuyện theo sách: tổ chức kể chuyện thường xuyên và tổ chức các cuộc thi.

a) Kể chuyện thường xuyên

Kể chuyện theo sách thường xuyên được tiến hành bình thường trong hoạt động của thư viện trường học. Hằng ngày, thư viện tổ chức cho các em học sinh đọc và kể chuyện theo sách, hoặc tiến hành lồng ghép trong các buổi sinh hoạt lớp, giải lao giữa các giờ học, trong các buổi sinh hoạt Đội, sinh hoạt lớp, chào cờ đầu tuần...

Khi tiến hành kể chuyện theo sách như một hoạt động độc lập, các thư viện có thể lựa chọn những câu chuyện không theo một đề tài cụ thể hoặc theo đề tài. Nếu kể chuyện theo sách được tổ chức nhân dịp kỷ niệm các ngày lễ lớn, các đợt tuyên truyền cho một phong trào thì phải chọn những câu chuyện có nội dung phù hợp với ý nghĩa của các ngày lễ, đợt

kỉ niệm đó. Mỗi đề tài, ngày lễ, người tổ chức lựa chọn những câu chuyện phù hợp, tiêu biểu, có ý nghĩa giáo dục sâu sắc.

Ví dụ: Kể chuyện về các gương anh hùng, thương binh, liệt sĩ nhân ngày 27/7; Kể chuyện về các mẹ, các chị nhân ngày 8/3; Về các gương thiếu nhi dũng cảm, vươn lên trong học tập nhân ngày thành lập Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh; Những gương người tốt, việc tốt, gương học sinh nghèo vượt khó nhân Ngày vì người nghèo 17/10...

Kể chuyện có đặc thù là dùng ngôn ngữ của mình để kể lại nội dung của tác phẩm, nghĩa là trong khi tiến hành, người kể có thể thêm bớt những chi tiết không làm ảnh hưởng đến việc hiểu nội dung câu chuyện. Người kể phải bằng nghệ thuật của mình để truyền đạt một cách sinh động nội dung của tác phẩm đến với người nghe. Tuy nhiên, việc này không có nghĩa là tùy tiện thêm bớt hoặc cắt xén làm tác phẩm không còn trọn vẹn, không đảm bảo tính khoa học. Nếu người kể không có vốn ngôn ngữ cần thiết và thiếu linh hoạt thì khi kể cần bám chắc, nắm chắc ngôn ngữ của tác phẩm, đặc biệt ở những đoạn đối thoại sinh động và ở những ngôn từ có tính nghệ thuật cao.

Khi tiến hành buổi kể chuyện theo sách có nhiều người tham gia, người tổ chức (cán bộ thư viện hoặc giáo viên, cán bộ Đoàn, Đội...) phải nêu được ý nghĩa đề tài hay ngày kể theo sách. Sau đó, có thể điểm các sách về đề tài kể chuyện. Nếu có nhiều học sinh tham gia kể chuyện theo sách thì có thể bố trí theo thứ tự của nội dung các câu chuyện hoặc theo thời gian...

b) Tổ chức cuộc thi kể chuyện theo sách

Cuộc thi kể chuyện theo sách thường có đề tài, chủ đề, chủ điểm ấn định trước. Ví dụ: “Em yêu quê hương em”; “Ơn cha, nghĩa mẹ, công thầy”; “Uống nước nhớ nguồn”; “Kể chuyện đạo đức”; “Kể chuyện lịch sử”...

Một cuộc thi kể chuyện theo sách đạt hiệu quả cao phải có sự hội tụ nhiều yếu tố. Trong đó, yếu tố đặc biệt quan trọng quyết định chất lượng của các buổi kể chuyện theo sách là việc chọn người kể chuyện. Thư viện cần chọn những học sinh có khả năng kể và diễn đạt nội dung câu chuyện

một cách mạch lạc, lôi cuốn và hấp dẫn. Người kể chuyện muốn đạt được hiệu quả cao, cần chú ý các điểm sau:

- Chọn câu chuyện tiêu biểu sát hợp nhất với đề tài cuộc thi. Có thể chọn những câu chuyện vừa phù hợp với đề tài vừa mang dấu ấn, đặc điểm của địa phương, có dung lượng vừa phải.
- Có sáng tạo khi kể chuyện, biết cách sắp xếp câu chuyện một cách hợp lí, không nhất thiết phải tuân thủ đúng thứ tự của câu chuyện trong sách, miễn sao logic, chặt chẽ.
- Liên hệ với bản thân và tình hình đất nước, địa phương, nhà trường, lớp học, bản thân. Điều này mang lại cho câu chuyện ý nghĩa giáo dục sâu sắc.
- Hiểu rõ nội dung, tính tư tưởng của câu chuyện, phát hiện ý nghĩa của câu chuyện.
- Nghệ thuật kể chuyện: Biết khai thác những tình tiết lí thú, hay của câu chuyện; Có cách kể thích hợp với nội dung câu chuyện, có sự phối hợp nhuần nhuyễn giữa giọng nói, động tác, nét mặt, cử chỉ, điệu bộ.
- Nắm được tâm lí người nghe và ước lượng thời gian kể chính xác.

Trong các thư viện ở nước ta hiện nay, ngoài hình thức kể chuyện truyền thống, đã xuất hiện hình thức mới – tập thể hoá, sân khấu hoá việc kể chuyện theo sách. Tuy nhiên, việc chọn những câu chuyện, trích đoạn để thể hiện, minh hoạ cho các nhân vật đòi hỏi phải có sự chính xác, tinh tế. Đó có thể là những điểm nút của câu chuyện, những đoạn có kịch tính cao... Hình thức sân khấu hoá kể chuyện theo sách lôi cuốn, hấp dẫn được nhiều người xem nhưng cũng tốn nhiều công sức tập luyện và đầu tư trang phục, minh hoạ.

Phương pháp tổ chức kể chuyện theo sách:

- Chuẩn bị tác phẩm:

Muốn hoạt động kể chuyện theo sách đạt hiệu quả, cán bộ, giáo viên thư viện phải chuẩn bị kĩ lưỡng. Trong quá trình chuẩn bị, người kể chuyện phải nghiên cứu kĩ tác phẩm, hiểu thấu chủ ý của tác giả, hoàn cảnh sáng

tác, tìm hiểu sâu về các nhân vật và hành động của các nhân vật đó. Chuẩn bị kĩ trước sẽ giúp người kể truyền đạt nội dung một cách mạch lạc, say mê tựa hồ như đang chứng kiến về những sự kiện đang diễn ra trong sách.

Để chiếm được sự chú ý và lòng tin của người nghe, giọng kể phải có sức thuyết phục. Điều đó chỉ có được khi đã chuẩn bị kĩ lưỡng về tác phẩm. Trong quá trình chuẩn bị, người kể chuyện cần có sự nhập tâm vào tác phẩm tới mức độ có thể truyền đạt cả thái độ, tình cảm của mình đối với tác phẩm, nhân vật và những tình huống diễn biến của câu chuyện. Như vậy mới tạo được sự hứng thú của người nghe và ngày càng thu hút được nhiều học sinh đến với sách, say mê sách.

– Luyện cách kể chuyện cho học sinh:

Muốn kể lại được tác phẩm, người đọc phải nắm chắc nội dung của sách. Có thể tổ chức trong thư viện hai cách giúp học sinh kể chuyện theo sách đạt hiệu quả.

- + Cách thứ nhất là giáo viên thư viện đọc cho các em nghe tác phẩm, sau đó yêu cầu học sinh kể lại.
- + Cách thứ hai là cho các em đọc sách, sau đó yêu cầu các em kể lại câu chuyện.

Đối với học sinh lớp 4, 5, giáo viên thư viện có thể áp dụng hình thức thứ hai. Đối với những học sinh nhỏ bậc Tiểu học từ lớp 1 tới lớp 3 có thể áp dụng hình thức thứ nhất. Các bước tiến hành kể chuyện như sau:

Bước 1: Cán bộ, giáo viên thư viện kể lại câu chuyện đã đọc trước trong sách cho học sinh. Giáo viên có thể kể từ hai đến ba lần. Tốc độ kể chậm, sau đó nhanh dần. Bước kể này sẽ giúp các em tri giác trọn vẹn câu chuyện và giúp các em nhớ kĩ các tình tiết.

Bước 2: Đàm thoại với học sinh để giúp các em hiểu được tác phẩm.

Giáo viên nên kết hợp giữa diễn giải và đàm thoại với học sinh để các em hiểu được nội dung chính của câu chuyện hoặc ngữ điệu giọng của các nhân vật trong truyện.

Có thể đàm thoại với các em về tên các nhân vật trong truyện, địa điểm, thời gian, hoàn cảnh xảy ra câu chuyện. Đàm thoại với học sinh về hành động, tâm trạng, tính cách của nhân vật, giúp các em khi kể có biểu hiện về hành động, cử chỉ, lời nói, sắc mặt, ngữ điệu giọng phù hợp với từng nhân vật.

Phương pháp đàm thoại với các em về tác phẩm cần mang tính sư phạm cao và phải phù hợp với tư duy, nhận thức của trẻ. Có nhiều cách đặt câu hỏi để giúp các em nắm vững và tái hiện tác phẩm. Giáo viên có thể đặt cho các em những câu hỏi từ dễ tới khó, từ cách trả lời ngắn, đơn giản tới cách trả lời có dẫn chứng, lí giải.

Muốn tái hiện tác phẩm, khi đàm thoại với học sinh, giáo viên cần chuẩn bị hệ thống câu hỏi dựa theo diễn biến câu chuyện để tạo thành dàn bài kể chuyện. Câu hỏi đặt ra cần cho học sinh nhắc lại theo đoạn của câu chuyện hoặc sử dụng những câu văn, câu nói của nhân vật trong tác phẩm, nhằm củng cố sự nhớ lại tác phẩm, nhớ lại ngữ điệu giọng nói của nhân vật.

Ví dụ: Tổ chức cho các em kể câu chuyện *Một cuộc đi xa* (trong sách *Thỏ Trắng và Thỏ Nâu* của tác giả Cao Văn Tu, Nhà xuất bản Giáo dục, 2005), sau khi cho các em đọc kĩ câu chuyện, giáo viên thư viện cùng đàm thoại với học sinh một số câu hỏi như:

- + Trong câu chuyện *Một cuộc đi xa* có những nhân vật nào? (Có 4 nhân vật là Mèo Mun, Cún Con, Gà Cỏ và Bò Cầu.)
- + Công việc hằng ngày của Mèo Mun là làm gì? (Chăm lo việc bắt chuột.)
- + Công việc hằng ngày của Cún Con là làm gì? (Đảm nhận việc giữ nhà đêm hôm.)
- + Công việc hằng ngày của Gà Cỏ là làm gì? (Đánh thức mọi người vào buổi sáng và buổi trưa.)
- + Mèo Mun, Cún Con và Gà Cỏ sống ở đâu nhỉ? (Đều sống ở trên cạn.)
- + Vì sao Mèo Mun, Cún Con, Gà Cỏ lại quyết định một chuyến đi xa? (Vì nhàm chán với công việc hằng ngày ở trên mặt đất và muốn có một cuộc du ngoạn trên mặt nước xem có điều gì hấp dẫn không.)

- + Ba nhân vật của chúng ta đã đi đâu và bằng cách nào? (Chu du trên dòng suối bằng một chiếc mảng nhỏ.)
- + Khi chu du trên dòng suối, Mèo Mun, Cún Con, Gà Cỏ đã gặp sự cố gì? (Bị mắc cạn và quên đường về.)
- + Ai đã đưa Mèo Mun, Cún Con, Gà Cỏ trở về nhà? (Bò Cầu.)
- + ...

Bước 3: Học sinh kể lại tác phẩm.

Các em có thể kể lại nguyên vẹn tác phẩm bằng cách dùng chính ngôn ngữ của mình. Giáo viên nên yêu cầu các em kể lại bằng ngôn ngữ ngắn gọn, mạch lạc. Trong khi các em kể, giáo viên nên theo dõi, lắng nghe và giúp đỡ các em. Giáo viên có thể nhắc lại nếu các em quên và sửa những đoạn các em kể sai, nhầm lẫn. Trong lúc một em kể chuyện, giáo viên yêu cầu các học sinh khác cùng nghe và có thể kể tiếp hoặc kể lại cả câu chuyện. Sau khi mỗi học sinh kể xong câu chuyện, giáo viên cần có những nhận xét. Lời nhận xét của giáo viên phải nhẹ nhàng, có tính động viên để các em phấn khởi và thích thú với hoạt động kể chuyện.

Hình thức kể lại câu chuyện khá phong phú. Giáo viên có thể yêu cầu một học sinh kể lại toàn bộ câu chuyện, hoặc giáo viên kể chuyện cùng các em. Giáo viên có thể là người dẫn chuyện và mỗi học sinh thể hiện một nhân vật, kể chuyện theo cách thức phân vai...

2. Điểm sách theo chủ đề

Điểm sách là một hình thức tuyên truyền đặc biệt của thư viện bởi sự phong phú và đa dạng của nó. Điểm sách là một cuộc nói chuyện ngắn gọn, trình bày nội dung một số cuốn sách theo dàn bài được chuẩn bị kỹ càng, có phân tích và đánh giá tác phẩm về mặt tư tưởng, khoa học, nghệ thuật... Điểm sách không phải là việc kể lại đầy đủ nội dung cuốn sách mà chỉ gọi ra những vấn đề quan trọng và chủ yếu nhằm gợi hứng thú để bạn đọc tìm đọc sách.

Điểm sách có những điểm giống như giới thiệu sách nhưng khác nhau về mức độ và sự bao quát các tác phẩm. Nếu giới thiệu sách được áp dụng

đối với một cuốn sách thì điểm sách được đề cập tới nhiều tác phẩm. Khi điểm sách, ngoài việc đề cập tới mặt nội dung, nghệ thuật của tác phẩm, còn phải nêu được khái quát nội dung của nhóm tác phẩm và điều quan trọng là nêu lên được sự khác nhau, nét đặc trưng của mỗi tác phẩm để bạn đọc có thể lựa chọn theo đúng nhu cầu của mình.

Trong các thư viện trường học thường tổ chức ba hình thức điểm sách:

- Độc lập, khi nó không kèm theo các hoạt động khác. Đây là hình thức điểm sách được tiến hành theo định kì của thư viện.
- Kết hợp với các hoạt động tuyên truyền khác: như nói chuyện, trưng bày sách, thảo luận sách... Hình thức này thường được áp dụng khi thư viện tổ chức kỉ niệm các ngày lễ lớn của dân tộc với nhiều hoạt động khác nhau.
- Thi điểm sách.

Khi tiến hành hoạt động điểm sách, cán bộ, giáo viên thư viện thực hiện qua các bước:

- Chọn chủ đề điểm sách;
- Chọn sách theo chủ đề;
- Chuẩn bị bài điểm sách;
- Lập kế hoạch, trình Ban giám hiệu duyệt;
- Chuẩn bị phần minh họa cho buổi điểm sách (máy tính, trang thiết bị nghe nhìn, các hình ảnh minh họa...).

a) Chọn chủ đề điểm sách

Chủ đề của các buổi điểm sách rất đa dạng, phong phú. Tùy theo đối tượng bạn đọc, chương trình giảng dạy cũng như các chương trình ngoại khoá của nhà trường để chọn chủ đề điểm sách cho thiết thực, hiệu quả. Chủ đề có thể phục vụ cho một môn học, ví dụ: Sách tham khảo phục vụ môn Tiếng Việt; Chủ đề phục vụ một khối lớp, ví dụ: Sách tham khảo Toán 5; Chủ đề nói về một nhân vật, ví dụ: Bác Hồ; Chủ đề có thể phục vụ việc học tập ngoại khoá như: Điểm sách về an toàn giao thông, về phòng chống tệ nạn xã hội; Chủ đề về ngày lễ, ngày kỉ niệm, ví dụ:

Điểm sách về ngày thành lập Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh 15/5, về ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11...

b) Chọn sách theo chủ đề

Việc chọn sách theo chủ đề có thể tiến hành trực tiếp trên giá sách hoặc có thể tiến hành tìm kiếm lựa chọn tên sách trên hệ thống mục lục phân loại. Ghi lại tên sách, kí hiệu kho và chọn sách theo danh mục đã lập.

Tuy nhiên, đối với mỗi chủ đề có thể có nhiều tài liệu, việc lựa chọn những cuốn sách tiêu biểu nhất cho chủ đề là việc làm cần thiết và quan trọng. Chúng ta có thể lựa chọn những cuốn sách có nhiều thông tin nhất về chủ đề và những cuốn có nội dung tiêu biểu cho từng mảng của đề tài, những cuốn có nội dung đặc trưng, tiêu biểu cho một khía cạnh của đề tài hoặc những cuốn có phương pháp viết độc đáo.

c) Chuẩn bị bài điểm sách

Đây là phần công việc rất quan trọng của hoạt động điểm sách. Sau khi chọn được những cuốn sách phù hợp với chủ đề, cán bộ, giáo viên thu viện bắt tay vào việc viết bài điểm sách.

Một bài điểm sách thường được cấu tạo bởi ba phần chính: mở đầu, điểm nội dung và nghệ thuật của các tác phẩm, và kết luận.

- *Phần mở đầu*: Phần mở đầu có thể thực hiện theo các cách:
 - + Nêu tầm quan trọng của chủ đề điểm sách.
 - + Nêu mối liên quan của chủ đề giới thiệu sách với chương trình giảng dạy trong sách giáo khoa.
 - + Nêu mối quan hệ giữa thực tiễn, những vấn đề mà bạn đọc quan tâm với chủ đề (cách này thường áp dụng khi điểm sách về khoa học kĩ thuật, về môi trường và bảo vệ môi trường, về tài nguyên...).

Phần mở đầu phải thật ngắn gọn và súc tích, tránh rườm rà, gây ấn tượng không tốt cho người nghe.

- *Phần trình bày nội dung và nghệ thuật của cuốn sách*: Điểm lại những điểm chính trong nội dung của cuốn sách. Phần này phải logic, khoa học

và sinh động, hấp dẫn, tạo nên ở bạn đọc hứng thú mượn đọc sách sau khi nghe điểm sách. Phân tích cách giải quyết vấn đề được nghiên cứu, về sáng tác, cốt truyện, văn phong, nghệ thuật trang trí, trình bày tác phẩm...

Mỗi loại sách có cách điểm khác nhau. Có thể có những loại sách cần điểm sau:

- + Sách văn học: Giới thiệu về tác giả, nói rõ đề tài, nội dung tư tưởng của tác phẩm, phân tích một số đoạn, tình tiết hay nhất, đưa ra cách đánh giá của mình và của người khác, nếu có thể thì mời các nhà phê bình đến nói chuyện.
- + Điểm sách khoa học: Nêu những vấn đề chính được giải quyết trong sách, những điểm mới so với các cuốn sách khác cùng chuyên đề, những ứng dụng có thể có.
- + Điểm sách kĩ thuật: Nêu nội dung chính về đặc điểm, đặc tính của hiện tượng, phương pháp sản xuất, chăm sóc, phòng trừ và liên hệ đến việc áp dụng chúng vào hoàn cảnh địa phương, trường học (nếu cần giới thiệu các bảng biểu, sơ đồ để tăng sức truyền cảm).
- + Điểm sách mới: Khi mới bổ sung sách về, thư viện chọn ra những sách hay nhất, có ý nghĩa với việc giảng dạy và học tập để tổ chức giới thiệu. Nếu số lượng sách nhiều, cán bộ thư viện có thể giới thiệu thành nhiều kì, mỗi kì khoảng 15 – 20 phút.

Cán bộ thư viện trường học có thể biên soạn lấy bài điểm sách hoặc dựa vào danh mục giới thiệu sách theo chủ đề của Nhà xuất bản Giáo dục hoặc các thư viện lớn để giới thiệu với bạn đọc. Cán bộ, giáo viên thư viện cũng có thể điểm một số cuốn sách cùng chuyên đề mới hay một số cuốn sách bạn đọc đang quan tâm. Có thể mời các cộng tác viên của thư viện tiến hành điểm sách. Nếu có những sách chuyên ngành, thư viện có thể nhờ các nhà chuyên môn, các thầy giáo, cô giáo tiến hành công việc điểm sách.

- *Phần kết luận*: Nhấn mạnh tầm quan trọng và những ứng dụng của cuốn sách vào việc giảng dạy và học tập của giáo viên và học sinh, trong đời sống, đặc biệt trong hoàn cảnh của địa phương.

3. Giới thiệu sách

Giới thiệu sách được áp dụng đối với từng cuốn sách, từng bộ sách cụ thể. Thông thường, một bài giới thiệu sách gồm ba phần chính:

a) Phần 1: Mở đầu

Phần mở đầu bài giới thiệu rất quan trọng vì nó tạo được ấn tượng và sự thu hút đối với người nghe. Có nhiều cách để mở đầu một bài giới thiệu sách. Thông thường có thể trình bày theo một số cách như sau:

- Nêu vị trí, tầm quan trọng của vấn đề chính được trình bày trong tác phẩm.

Ví dụ: “Tiếng Việt là một bộ môn quan trọng không thể thiếu được trong trường phổ thông, đặc biệt là bậc Tiểu học. Để giúp anh chị em giáo viên nắm bắt được những vấn đề trọng tâm trong quá trình giảng dạy, để giải đáp những băn khoăn, thắc mắc của nhiều anh chị em giáo viên hiện nay về nội dung và phương pháp dạy học tiếng Việt ở Tiểu học, chúng tôi xin trân trọng giới thiệu với các bạn đọc cuốn *Giải đáp 88 câu hỏi về giảng dạy tiếng Việt ở tiểu học* của hai tác giả Lê Hữu Tĩnh và Trần Mạnh Hương do Nhà xuất bản Giáo dục xuất bản năm 2000”.

- Nêu đặc điểm hình thức của tác phẩm như: tên sách, phụ đề tên sách, các tác giả cộng tác, nhà xuất bản, năm xuất bản, lần xuất bản, số trang, khổ sách, tranh ảnh, bản đồ, sơ đồ, hình thức trình bày, cơ quan liên quan tới việc xuất bản hoặc chỉ đạo nội dung sách (nếu có).

Ví dụ: “Các em học sinh yêu quý! Trong buổi giới thiệu sách hôm nay, cô sẽ giới thiệu với các em cuốn sách *Tuổi thơ im lặng* của nhà văn Duy Khánh. Sách dày 192 trang, nhỏ bé, gọn nhẹ, in trên khổ giấy 10,2 × 15,2cm do Nhà xuất bản Kim Đồng ấn hành. Bìa sách được họa sĩ Tô Ngọc Thành thể hiện chủ yếu bằng mảng màu hồng như một khoảng trời hồng tuổi thơ tràn đầy kỉ niệm. Nổi bật là dòng chữ “*Tuổi thơ im lặng*” và hình khung ảnh viền vàng như một khung kí ức tuổi thơ. Ở đó có hình ảnh người con của quê hương đang đặt tay lên ngực thẩn thức nghĩ về tuổi thơ xa ở một làng quê yêu dấu”.

- Nêu vài nét về tiểu sử, sự nghiệp của tác giả và tác phẩm.

Ví dụ: “Cô chào tất cả các em! Trong buổi giới thiệu sách hôm nay, cô cảm thấy rất vui vì sự có mặt đông đủ của các em! Món quà mà cô mang đến cho các em hôm nay là tập thơ *Góc sân và khoảng trời* của nhà thơ Trần Đăng Khoa – người vẫn được các văn nghệ sĩ ngưỡng mộ gọi tên một cách trìu mến là “Cậu bé Khoa”, “thần đồng Khoa”. Trần Đăng Khoa sinh năm 1958 tại một làng quê của đồng bằng Bắc Bộ – nơi có con sông Kinh Thầy đã đi vào lịch sử với những chiến công của anh hùng liệt sĩ Mạc Thị Bưởi, nơi có góc sân và khoảng trời riêng đầy ắp kỉ niệm đã tạo nguồn cảm hứng để Khoa làm nên những bài thơ tuyệt tác”.

- Đối với tác phẩm thơ: Có thể đưa ra một câu thơ tiêu biểu, đặc sắc trong tác phẩm hoặc câu thơ của tác giả khác khi đánh giá về tác giả, tác phẩm đó.

b) Phần 2: Giới thiệu nội dung và nghệ thuật của tác phẩm

Đây là phần chính của bài giới thiệu. Yêu cầu chung của phần này là khái quát, tóm tắt nội dung, chủ đề của tác phẩm; nêu được giá trị nội dung của tác phẩm đối với xã hội và người nghe.

- Về nội dung:

Có thể nêu bố cục nội dung của cuốn sách. Trong bố cục sách có thể đi từ chương tới các mục hoặc nêu hết tên chương rồi tới các mục.

Ví dụ: Cuốn sách *Mỹ thuật và phương pháp dạy – học mỹ thuật ở tiểu học* có bố cục như sau:

Chương 1: Vẽ tranh đề tài và vẽ tranh tự do. Chương này gồm 4 nội dung chính:

Nội dung 1: Khái niệm và phân biệt giữa vẽ tranh đề tài và vẽ tranh tự do.

Nội dung 2: Phương pháp xây dựng một bức tranh đề tài và tranh tự do.

Nội dung 3: Xem tranh.

Nội dung 4: Phương pháp dạy vẽ tranh đề tài và tranh tự do.

Chương 2: Giảng tranh. Chương này gồm các nội dung chính:

Nội dung 1: Giới thiệu và phân tích một số tác phẩm hội họa và điêu khắc của Việt Nam và thế giới.

Nội dung 2: Cách phân tích, đánh giá một tác phẩm hội họa.

Nội dung 3: Tranh dân gian.

Nội dung 4: Cách phân tích, đánh giá cái đẹp trong tranh thiếu nhi.

Nội dung 5: Giảng tranh với các hình thức lời cuốn được các em học sinh.

Tuy nhiên, ngoài các yêu cầu chung, mỗi loại sách lại có những yêu cầu, cách thức giới thiệu nội dung riêng. Cụ thể:

- + Đối với truyện, tiểu thuyết, kí: Cần tóm tắt cốt truyện (không phải kể lại), nêu đề tài, chủ đề tư tưởng, lí tưởng thẩm mĩ (phê phán hoặc ca ngợi, xây dựng cái gì). Giá trị nội dung và chủ đề tư tưởng của tác phẩm.
- + Đối với các tác phẩm thơ ca: Cần làm rõ cảm xúc chủ đạo của tập thơ, phong cách sáng tác, thể loại. Tác phẩm đem lại cho người đọc cảm xúc, tình cảm, khoái cảm thẩm mĩ ra sao. Trong từng nội dung có thể lấy một vài câu dẫn chứng cho bài giới thiệu thêm phong phú, hấp dẫn.

Ví dụ: “Tìm đến *Góc sân và khoảng trời*, các em sẽ lạc vào cõi thơ riêng, thế giới riêng rất lạ lẫm của Khoa. Ở đó các em sẽ học được nhiều điều bổ ích, để bồi dưỡng cho tâm hồn và tình cảm của mình. Đồng thời, các em sẽ học tập được ở Khoa những điều rất hay về cách bộc lộ cảm xúc thông qua các hình thức biểu đạt độc đáo như: sự quan sát, sự liên tưởng, cách sử dụng từ ngữ, cách vận dụng các biện pháp nghệ thuật trong khi tả, khi kể”.

- + Đối với những sách tái bản: Cần nêu được những thay đổi, bổ sung, chỉnh lí so với lần xuất bản trước.

- Giới thiệu nghệ thuật, phương pháp luận của tác phẩm:

Mỗi loại sách khác nhau đòi hỏi những yêu cầu giới thiệu về nghệ thuật khác nhau. Đối với sách văn học thì yêu cầu cao hơn với sách chính trị-xã hội hoặc kĩ thuật.

Yêu cầu chung: Nêu được những thủ pháp nghệ thuật, phương pháp luận nghiên cứu khoa học của tác phẩm. Đồng thời nêu được giá trị, tác

dụng của nó đối với việc thể hiện nội dung, chủ đề của tác phẩm, ý đồ của tác giả.

Ngoài yêu cầu chung, cần chú ý tới những đặc điểm riêng của từng loại sách.

- + Đối với sách văn học – nghệ thuật: Nêu những đóng góp về nghệ thuật của tác phẩm đối với nền văn học và lí luận phê bình văn học. Đối với truyện, tiểu thuyết, kí: phân tích kết cấu, cốt truyện, tính cách, nhân vật điển hình... Làm rõ tác dụng của nghệ thuật trong việc thể hiện nội dung, chủ đề tư tưởng.
- + Đối với tác phẩm thơ ca: Nêu được phương pháp sử dụng hình ảnh, từ ngữ, tứ thơ, thể thơ, bố cục thể hiện cảm xúc, tình cảm chủ đạo của tập thơ...
- + Đối với sách khoa học, chính trị – xã hội: Cần nêu được những phương pháp luận nghiên cứu khoa học được sử dụng như: đối chiếu, so sánh, phân tích, thống kê, chọn mẫu... và tác dụng của chúng đối với việc thể hiện nội dung. Ngoài ra, cần nêu bố cục, từ ngữ, cách viết tác phẩm và cách viết đó có phù hợp với đối tượng người đọc không...

Tuy nhiên, đối với một bài giới thiệu, đôi khi không thể tách bạch một cách rõ ràng giữa phần giới thiệu nội dung và nghệ thuật của tác phẩm (đặc biệt đối với các tác phẩm văn học). Cũng có thể đan xen cả hai phần này một cách mềm mại làm cho bài giới thiệu thêm hấp dẫn.

c) Phần 3: Kết luận

Khẳng định lại giá trị của tác phẩm. Giới thiệu cho bạn đọc biết địa điểm và thời gian có thể tìm đọc sách.

- Nghệ thuật trình bày bài giới thiệu:

Muốn cho việc giới thiệu sách có hiệu quả cao, cần phải đặc biệt chú ý tới nghệ thuật diễn thuyết. Yêu cầu:

- + Không quá thời gian quy định.
- + Từ ngữ dễ hiểu, chọn sách phù hợp với người nghe. Ánh mắt, nụ cười, cử chỉ sinh động. Giọng nói lên bổng xuống trầm, âm lượng khoẻ khoắn thu hút người nghe từ đầu đến cuối.

– Một số chú ý khác khi giới thiệu sách:

- + Chọn sách để giới thiệu: Muốn hoạt động giới thiệu sách hiệu quả, cần phải biết cách chọn sách. Cần chọn những cuốn sách được nhiều người quan tâm, phù hợp với đối tượng bạn đọc. Sách có dung lượng, tính thời sự, sách còn mới, có giá trị cao.
- + Chọn được những chi tiết điển hình, hấp dẫn để minh họa cho bài giới thiệu sách. Có thể đặt ra những câu hỏi, sử dụng những tình tiết tạo ra mâu thuẫn gay gắt, những nút thắt và những vấn đề bức xúc tạo sự tò mò, gợi mở cho người đọc nhưng lại không giải quyết vấn đề hoặc trả lời những câu hỏi đó. Mục đích chính của việc này là để thu hút bạn đọc tự tìm đến sách, tự thoả mãn nhu cầu của mình. Đây cũng là điểm khác biệt cơ bản nhất giữa kể chuyện và giới thiệu sách.

Ví dụ: “Có khi nào bạn gặp những bông hoa sặc sỡ to bằng cái nong chưa? Bạn đã thấy cây đại thụ 5.000 năm tuổi chưa? Bạn thử đoán xem rễ cây gì dài nhất thế giới? Có bao giờ bạn nghĩ rằng các thứ hoa khác nhau lại có thể hợp thành chiếc đồng hồ chính xác hay không? Bạn đã từng nghe nói về cây ăn thịt, nhưng chúng ăn thịt như thế nào? Biết bao câu hỏi về thế giới thực vật mà các bạn còn đang băn khoăn thì giờ đây trên tay tôi là cuốn sách: *Chuyện lạ có thật về thực vật* của giáo sư Lê Quang Long và Nguyễn Thị Thanh Huyền do Nhà xuất bản Giáo dục ấn hành sẽ giải đáp những thắc mắc của bạn”.

- + Bài giới thiệu cần tránh lạm dụng các hình thức tuyên truyền khác. Tránh sa vào kể sách hoặc phân tích, bình giảng, bình thơ, đánh giá tác phẩm; tránh thoả mãn đầy đủ yêu cầu của người nghe, không gây được hứng thú đọc. Không lạc sang hình thức bình thơ, truyền đạt nghị quyết, nói chuyện chuyên đề, hoặc chỉ dừng ở hình thức điểm sách một cách đơn giản, sơ sài.

Giới thiệu sách trong thư viện là hình thức tuyên truyền miệng ở trình độ cao. Đây là hình thức tuyên truyền vận dụng một cách tổng hợp, hợp lí các hình thức tuyên truyền miệng khác như kể sách, điểm sách, nói chuyện... Mục đích cao nhất của giới thiệu sách là làm cho người nghe

thấy được cuốn sách cần thiết cho họ, gây được hứng thú, nhu cầu tìm đọc sách.

Một hình thức nữa của giới thiệu sách là thi hùng biện về đề tài nào đó. Hình thức này có tác động rất lớn tới người nghe do tính thời sự của các chủ đề của cuộc thi và tài hùng biện của các thí sinh. Đây là hình thức tuyên truyền sách chủ yếu thực hiện trong các trường THPT. Nhưng cuộc thi sẽ hoàn hảo hơn nếu bằng cách nào đó, trong quá trình trình bày bài thi của mình, các nhà hùng biện giới thiệu được các tài liệu liên quan đến vấn đề mà họ đang hùng biện.

4. Thi vui đọc sách (thi vui trả lời về sách)

Thi vui đọc sách là hình thức tuyên truyền tích cực về các tài liệu, tạo hứng thú đọc. Đây cũng là hình thức rèn luyện khả năng lĩnh hội và vận dụng sách của học sinh vào học tập, cuộc sống một cách thiết thực, hiệu quả.

Thi vui đọc sách là một hình thức hấp dẫn đối với bạn đọc nhỏ tuổi, làm tăng thêm sự ham học, ham hiểu biết, mở rộng kiến thức, hỗ trợ thêm cho việc học tập của học sinh. Thi vui đọc sách còn giúp động viên học sinh đọc sách, tạo lập cho học sinh có thói quen đọc sách, xây dựng thói quen so sánh, đối chiếu, khả năng tư duy của học sinh sau khi đọc sách.

Thi vui đọc sách thường được tiến hành dưới hình thức thi vui trả lời các câu hỏi về sách. Đây là hình thức rất thích hợp với lứa tuổi học sinh, đặc biệt là học sinh THCS, THPT. Hoạt động này đã biến việc thảo luận, trao đổi, lĩnh hội về sách trở thành một trò chơi lí thú và bổ ích. Đối với nhà trường, hình thức này có tác dụng hệ thống hoá, củng cố kiến thức cho học sinh về một môn học, rèn luyện trí nhớ và khả năng diễn đạt.

Đề tài các cuộc thi vui trả lời về sách rất phong phú: có thể tổ chức nhân các ngày lễ lớn của dân tộc, về Đảng, Đoàn, Đội. Đề tài về các môn học trong nhà trường rất phong phú, cán bộ thư viện có thể phối hợp với các giáo viên bộ môn để tổ chức các chủ đề đề cập tới nhiều đề tài trong chương trình giảng dạy và học tập như về các tác giả, tác phẩm, các bài

văn, bài thơ, về lịch sử... Thi vui đọc sách có thể tổ chức dưới nhiều hình thức như: thi trả lời câu hỏi, thi đọc và làm theo sách, dạ hội văn học...

Để tiến hành cuộc thi vui đọc sách, cán bộ thư viện trường học cần làm một số việc như sau:

- *Bước 1:* Xác định đề tài trên cơ sở nghiên cứu chương trình giảng dạy, học tập trong nhà trường hoặc tư vấn với các cơ quan, đoàn thể. Đề tài phải có sức lôi cuốn người đến dự. Ví dụ: Tìm hiểu lịch sử thế giới, Tìm hiểu lịch sử Việt Nam, Em vui học toán, Văn học lãng mạn Việt Nam, Nhà giáo Việt Nam, Bác Hồ của chúng em...

Tuy nhiên, khi chọn chủ đề cho các cuộc thi, giáo viên cũng phải chú ý tới số lượng sách có trong thư viện và của các thư viện khác trên địa bàn. Bởi nếu xác định đề tài hay nhưng không có tài liệu cho học sinh đọc, tìm hiểu thì các em cũng không thể trả lời được các câu hỏi của cuộc thi.

- *Bước 2:* Thông báo cho giáo viên và học sinh về nội dung, chủ đề, thể lệ và thời gian, địa điểm tổ chức cuộc thi. Việc tiến hành thông báo có nhiều hình thức: có thể thông báo, phát động học sinh tham gia vào các buổi chào cờ đầu tuần, trên các lớp học hoặc thông qua các hoạt động của Đoàn, Đội...
- *Bước 3:* Lập danh mục các tài liệu cần đọc và trưng bày hoặc lập thư mục giới thiệu các tài liệu đó. Cán bộ thư viện cũng có thể tiến hành đồng thời các hoạt động như vừa cung cấp danh mục sách cho học sinh, vừa trưng bày sách tại thư viện để các em có điều kiện tiếp cận và đọc sách.
- *Bước 4:* Xác định và thông báo rộng rãi cho bạn đọc biết trước các câu hỏi (vẽ panô, thông báo trên bảng...). Việc chuẩn bị câu hỏi phải được tiến hành cẩn thận, kĩ lưỡng với sự hỗ trợ của các thầy cô giáo bộ môn, của các cán bộ Đoàn, Đội, thậm chí cả các chuyên gia về các lĩnh vực mà cuộc thi đề cập tới.

Câu hỏi và đáp án sử dụng cho buổi thi vui đọc sách có thể do cán bộ, giáo viên thư viện hoặc tập thể giáo viên bộ môn của nhà trường đặt ra

dựa theo nội dung của sách. Những chương trình thi vui đọc sách có thể phục vụ trực tiếp cho nhiệm vụ học tập của các em nhưng cũng có thể là những chương trình vui chơi, mở rộng kiến thức. Trong hoạt động này, cán bộ, giáo viên thư viện có thể đan xen vào một số câu hỏi vui, gây cười, những câu hỏi tạo nên sự phỏng đoán hoặc kích thích trí tò mò, rèn luyện cho các em học sinh sự phán đoán nhanh, khích lệ học sinh đọc và nhớ lâu những kiến thức trong sách.

Hình thức thi vui đọc sách phải phù hợp với trình độ của học sinh. Không nên đưa ra những câu hỏi quá khó hoặc quá dễ với trình độ của các em.

Thi vui đọc sách nên được tổ chức theo những chủ đề khác nhau. Chủ đề của các buổi hoạt động này cần dựa trên chương trình giảng dạy và học tập trong nhà trường hoặc các hoạt động ngoại khoá, tìm hiểu về các danh nhân, về các ngày kỉ niệm...

Khi đã xác định được chủ đề, giáo viên thư viện cần chọn ra những tài liệu có nội dung phù hợp với chủ đề và giới thiệu các tài liệu này cho giáo viên và học sinh. Ví dụ: Với chủ đề "Kỉ niệm ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11", thư viện có thể giới thiệu cho bạn đọc một số cuốn sách như:

- 1) Bộ *Truyện chọn lọc viết về nhà giáo Việt Nam* (18 tập). Nhà xuất bản Giáo dục.
- 2) Bộ *Tuyển tập kịch bản về nhà giáo Việt Nam* (2 tập). Nhà xuất bản Giáo dục.
- 3) *Tâm huyết nhà giáo*. Nhà xuất bản Giáo dục.
- 4) *Vị thành trên bục giảng*. Nhà xuất bản Giáo dục.
- 5) *Tuyển tập thơ thầy giáo và nhà trường*. Nhà xuất bản Giáo dục.
- 6) *Hồi kí giáo dục*. Nhà xuất bản Giáo dục.
- 7) *Tấm lòng nhà giáo*, tập 1, tập 2. Nhà xuất bản Giáo dục.
- 8) *Những câu chuyện về người thầy*. Nhà xuất bản Trẻ.

9) *Mái trường thân yêu*. Nhà xuất bản Kim Đồng.

10) *Thầy tôi*. Nhà xuất bản Trẻ.

...

Dựa trên danh mục đã cung cấp cho bạn đọc theo đúng chủ đề, cán bộ thư viện phối hợp với các giáo viên bộ môn soạn ra các câu hỏi cho cuộc thi vui đọc sách. Những câu hỏi có thể soạn theo hình thức trả lời ngắn, hay hình thức trắc nghiệm với các phương án lựa chọn, hoặc trả lời đúng – sai. Khi soạn câu hỏi và đáp án, cần lưu ý tất cả các nội dung phải nằm trong phạm vi các tài liệu đã cung cấp cho bạn đọc, có thể có những câu hỏi liên kết, so sánh, đối chiếu nội dung của một số tài liệu nhưng không nên vượt ra ngoài các tài liệu mà học sinh đã được đọc.

Hoạt động đó vui nên tổ chức dưới hình thức các cuộc thi, có thể trao những phần thưởng nhỏ hoặc được cộng điểm học tập, rèn luyện để khuyến khích học sinh đọc sách, mở rộng và khắc sâu kiến thức.

Để cuộc thi tìm hiểu sách đạt hiệu quả cao, cần thành lập ban tư vấn gồm các thầy cô giáo hoặc các nhà chuyên môn, cơ quan am hiểu đề tài cuộc thi.

- Trật tự tiến hành cuộc thi:
- + Người dẫn chương trình khái quát đề tài, khái quát các câu hỏi (hoặc có thể giới thiệu bản điểm sách về đề tài), giới thiệu ban tư vấn hoặc ban giám khảo.
- + Lần lượt đưa ra các câu hỏi. Những người tham dự lần lượt trả lời từng câu hỏi. Khi đã hết người trả lời cho câu hỏi đó, người dẫn chương trình (hoặc ban cố vấn) tổng kết câu trả lời, đánh giá câu hay nhất, đúng nhất.
- + Xác định những người thắng cuộc và tiến hành trao giải thưởng.

5. Đọc to nghe chung

Đọc to nghe chung được áp dụng rộng rãi trong các thư viện trường học. Hình thức này rất cần cho các em học sinh lớp 1, 2, 3, vì các em chưa nắm chắc được kĩ năng đọc, chưa có khả năng lưu lại trong trí nhớ những

lời nói và không tự sắp xếp được hoàn chỉnh từng ý, từng phần. Các em chưa phân tích được từ ngữ, chưa hiểu được sự phản ánh khách quan của thế giới. Vì vậy, giáo viên thư viện cần chú ý diễn đạt rõ ràng, dễ hiểu cho các em.

Đọc to nghe chung có thể áp dụng đối với việc đọc những tác phẩm văn học: đọc truyện, đọc thơ. Cán bộ, giáo viên thư viện nên chọn những câu chuyện, bài thơ phù hợp với lứa tuổi để đọc cho học sinh nghe.

Trước khi đọc cho học sinh nghe, giáo viên thư viện cần đọc trước tác phẩm một cách kĩ càng. Từ đó xác định giọng đọc, sử dụng sắc thái đa dạng cho phù hợp với nội dung và phong cách nghệ thuật của tác phẩm. Trong khi đọc, giáo viên có thể sử dụng điệu bộ, cử chỉ, nét mặt cùng ánh mắt để tái hiện lại nội dung các câu chuyện, bài thơ trước mắt trẻ.

Ngôn ngữ đọc cần rõ ràng, mạch lạc và đặc biệt phải có sức biểu cảm. Giáo viên thư viện là người trung gian giữa bạn đọc nhỏ tuổi và sách. Do vậy vai trò của người cán bộ, giáo viên thư viện rất quan trọng. Công việc của người cán bộ, giáo viên thư viện không phải chỉ là lặp lại ngôn ngữ của tác phẩm một cách khách quan, cứng nhắc mà phải thể hiện bằng ngôn ngữ của tác phẩm kết hợp nhuần nhuyễn với ngôn ngữ của mình. Ngôn ngữ của người đọc sách thể hiện tình cảm, thái độ của người đọc: sự thay đổi giọng đọc, cử chỉ nét mặt. Tuy nhiên, sự thể hiện của người đọc phải khéo léo, có mức độ để các em có trí tưởng tượng khi thưởng thức các tác phẩm.

Khi đọc sách cho trẻ em, người giáo viên, cán bộ thư viện phải nhìn xuống các em ở các đoạn nghỉ, có những đoạn nên thoát li sách để có sự giao lưu tình cảm với học sinh.

Khi lựa chọn các bài thơ đọc cho trẻ nghe, giáo viên thư viện nên chú ý tới đối tượng bạn đọc nhỏ tuổi. Nên chọn những bài thơ có vần điệu, đơn giản, những bài ca dao, đồng dao. Ví dụ: có thể chọn những bài đồng dao trong cuốn sách *Kho tàng đồng dao Việt Nam* do Nhà xuất bản Giáo dục xuất bản năm 2007.

Giáo viên nên nghiên cứu tác phẩm trước khi đọc cho học sinh, từ đó xác định thanh điệu, ngữ điệu, ngắt giọng cho phù hợp với ý nghĩa logic và những vần điệu của bài thơ. Khi giáo viên đọc bài thơ, cần chú ý đến độ ngân vang của các câu thơ.

Đọc to nghe chung có thể tổ chức theo từng lớp, từng nhóm học sinh. Cần phân lịch trong tuần để các lớp đều có thể tham dự các buổi đọc sách ở thư viện. Hoạt động này cũng có thể chia thành từng nhóm để tiến hành đọc cho thuận lợi.

Khi tiến hành hoạt động này, cán bộ thư viện nên sử dụng các hình ảnh minh họa như: ảnh các nhà văn, tranh ảnh minh họa cho bài đọc, các băng hình, băng ghi âm.

Sau khi đọc xong một câu chuyện, bài thơ, nên tọa đàm với học sinh để dẫn dắt các em đến với những tình tiết của tác phẩm, đồng thời giải thích những từ, những đoạn khó hiểu, từ địa phương.

Giáo viên thư viện cũng nên tổ chức cho các em tự đọc. Một câu chuyện có thể do một hoặc nhiều học sinh đọc. Trong quá trình tổ chức cho học sinh đọc sách, giáo viên có thể uốn nắn các em đọc đúng về phát âm, ngữ điệu cũng như khả năng diễn cảm. Giáo viên nên cho các em lần lượt đọc sách, tránh tình trạng chỉ chỉ định một vài em chuyên đọc sách trong các buổi đọc. Như vậy sẽ giúp tất cả học sinh rèn luyện được khả năng đọc.

6. Diễn kịch theo sách

Tổ chức cho học sinh diễn kịch theo sách là một hình thức góp phần phát triển ngôn ngữ, phát triển trí nhớ và giáo dục tinh thần tập thể cho trẻ. Thông qua hoạt động diễn kịch, học sinh tái hiện lại nội dung của sách và những hành động, ngôn ngữ, tình cảm của các nhân vật trong các câu chuyện. Ngoài ra, học sinh cũng thể hiện được tình cảm, thái độ của các em đối với các nhân vật và đối với sách.

Muốn hoạt động diễn kịch theo sách đạt được hiệu quả cao, trước hết giáo viên, cán bộ thư viện phải lựa chọn được những cuốn sách hay, hấp dẫn đối với các em. Một trong những yếu tố quyết định sự thành công

của công việc này là lựa chọn các câu chuyện có những tình tiết hấp dẫn, có kịch tính cao và có nhiều lời thoại.

Dựa trên nội dung của các câu chuyện, giáo viên có thể soạn thành những kịch bản với lời thoại ngắn, cô đọng, để các em dễ nhớ, dễ thuộc.

Giáo viên cần giúp học sinh hiểu được nội dung của câu chuyện bằng cách cho học sinh đọc hoặc giáo viên đọc cho các em nghe. Giáo viên phân tích cho trẻ hiểu nội dung của câu chuyện, hình dung ra tính cách và hình dáng, điệu bộ, nét mặt, hành động của từng nhân vật trong truyện. Giúp trẻ nắm vững cốt truyện là điều kiện không thể thiếu trước khi cho trẻ nhập vai.

Sau khi cho các em làm quen với tác phẩm, giáo viên sẽ giúp trẻ nhận và nhập vai các nhân vật. Các em có thể tự nhận vai theo ý thích phù hợp theo tư duy, suy nghĩ của các em hoặc giáo viên phân vai dựa theo kết cấu của câu chuyện và thế mạnh về ngoại hình, tính cách của từng em học sinh. Giáo viên có thể phân một vai cho một học sinh hoặc có thể phân cho nhiều học sinh cùng thể hiện. Cách làm này sẽ làm hoạt động đóng kịch vui vẻ, lôi cuốn, giúp các em học sinh có điều kiện bộc lộ khả năng của mình, đồng thời giáo viên cũng có thể chọn ra được những học sinh có khả năng phù hợp nhất với mỗi loại nhân vật. Chính hoạt động này sẽ giúp các em say mê với sách, với các hoạt động tập thể.

Giáo viên, cán bộ thư viện có thể nói kĩ cho học sinh hiểu về nhân vật: đặc điểm tính cách của nhân vật, diễn biến tâm lí. Giáo viên nên trò chuyện với từng học sinh về vai diễn của các em.

Giáo viên, cán bộ thư viện cần giúp trẻ ghi nhớ ngôn ngữ của nhân vật theo kịch bản đã soạn. Khi tiến hành công việc này, giáo viên đọc cho trẻ nghe toàn bộ kịch bản, sau đó hướng dẫn riêng cho từng nhóm. Mỗi nhóm phải đủ số nhân vật theo kịch bản. Việc hướng dẫn cho các em ghi nhớ ngôn ngữ của nhân vật có thể tiến hành như sau:

- Cho học sinh đọc đồng thanh lời thoại.
- Giáo viên giúp các em luyện lời thoại theo từng vai.

- Học sinh lập lại ngôn ngữ theo kịch bản mà không cần thể hiện cử chỉ, điệu bộ.
- Học sinh thể hiện vai, cô giáo dàn dựng cảnh theo kịch bản và lần lượt cho từng học sinh kết hợp lời nói với cử chỉ, điệu bộ.

Giáo viên thư viện giúp các em biết dùng động tác làm sống lại những hành động, diễn biến nội tâm của nhân vật, giúp các em biết nghe bạn đồng các vai khác, trả lời và đáp lại các vai khác, kết hợp với bạn thể hiện một cách ăn ý giữa các nhân vật.

Hoạt động diễn kịch theo sách có thể được tiến hành thường xuyên tại thư viện nhà trường, hoặc có thể tổ chức thành những buổi biểu diễn cho học sinh, hoặc tham gia các cuộc thi tuyên truyền về sách. Khi tổ chức cho học sinh biểu diễn, giáo viên cần hướng dẫn cho các em hoá trang, bài trí sân khấu. Công việc này sẽ tạo nên sự hấp dẫn, lôi cuốn các em. Giáo viên có thể là người nhắc vở, dẫn chuyện và tổ chức cho trẻ trong toàn bộ cuộc chơi. Có thể tổ chức thành những buổi biểu diễn trên sân khấu và được trình diễn trước tập thể học sinh để các em vừa rèn luyện khả năng thể hiện trước mọi người, vừa tạo lập tính cộng đồng cho học sinh.

BÀI TẬP:

1. Anh/chị hãy lựa chọn một cuốn sách, viết bài giới thiệu và tổ chức buổi giới thiệu cho cuốn sách này cho học sinh. (bài viết khoảng 3 trang A4)
2. Anh/chị hãy chọn chủ đề và lập đề cương cho cuộc thi “Tìm hiểu về sách”.
3. Anh/chị hãy chọn chủ đề, chọn danh mục sách và lập kế hoạch cho cuộc thi “Kể chuyện theo sách” cho học sinh.

Hoạt động 2: Tuyên truyền trực quan trong thư viện trường học

CÂU HỎI:

1. Anh/chị hiểu như thế nào về hoạt động tuyên truyền trực quan trong thư viện trường học?
2. Theo anh/chị, việc tổ chức một cuộc trưng bày sách trong thư viện có khó không? Và để thực hiện được chúng ta phải chuẩn bị những gì?

3. Anh/chị có sử dụng một số hình thức hoạt động như: panô thư viện, chấp hình, vẽ tranh theo sách... trong thư viện của trường mình không?

MỘT SỐ THÔNG TIN CƠ BẢN:

Hoạt động tuyên truyền trực quan trong thư viện trường học

1. Triển lãm (trưng bày) tài liệu

Là sự trình bày trực quan có hệ thống bộ sưu tập các loại hình tài liệu công bố và không công bố theo một nguyên tắc chọn lựa nhất định. Triển lãm thư viện là sự tập hợp tài liệu thống nhất theo một nguyên tắc nhất định trong việc lựa chọn tài liệu, trình tự sắp xếp, trình bày. Triển lãm phải có tính chất giới thiệu, hướng dẫn đọc. Nó mang tính trực quan, tác động mạnh mẽ tới người đọc. Triển lãm thư viện mang tính cơ động, mềm dẻo, linh hoạt, có khả năng bổ sung, thay đổi kịp thời những tài liệu mới hơn, phù hợp hơn.

Một số hình thức triển lãm sách trong thư viện: triển lãm sách tổng hợp, triển lãm sách mới, triển lãm sách theo chuyên đề. Trong các hình thức này, triển lãm sách theo chuyên đề có vị trí đặc biệt quan trọng. Nó thường được tổ chức theo những vấn đề thời sự của đời sống chính trị, kinh tế, văn hoá, những ngày kỷ niệm. Nhiệm vụ của triển lãm này là khai thác những tài liệu của thư viện theo những đề tài nhất định. Đề tài của các triển lãm này có thể về một nhân vật, một sự kiện lịch sử, một địa danh, một phong trào...

Trưng bày sách trong các thư viện trường học có thể được tổ chức dưới nhiều dạng:

- Trưng bày theo đề tài, ví dụ: trưng bày sách về Bác Hồ, trưng bày sách về giáo dục đạo đức, về lịch sử Việt Nam, các sách về thiên nhiên và bảo vệ thiên nhiên, sách phục vụ ôn tập, ôn thi tốt nghiệp...
- Trưng bày theo thể loại: trưng bày thơ do thiếu nhi viết, trưng bày các truyện tranh...
- Trưng bày tác phẩm của một tác giả: trưng bày những sách viết cho thiếu nhi của nhà văn Tô Hoài, Nguyễn Nhật Ánh...

- Trưng bày sách mới.

Việc lựa chọn hình thức trưng bày nào phụ thuộc vào đặc điểm nhu cầu, hứng thú đọc của từng nhóm bạn đọc nhất định cũng như yêu cầu giảng dạy, học tập trong từng thời điểm cụ thể của nhà trường.

2. Biểu ngữ thư viện

Biểu ngữ thư viện là một phương tiện tuyên truyền tài liệu và hoạt động của thư viện một cách hiệu quả và rất phổ thông. Trong thư viện trường học có thể áp dụng các hình thức biểu ngữ sau:

- Biểu ngữ tuyên truyền, giới thiệu sách.
- Biểu ngữ hướng dẫn hoạt động và nghiệp vụ thư viện.

Biểu ngữ tuyên truyền, giới thiệu sách:

Loại biểu ngữ này nhằm giới thiệu với giáo viên, học sinh một hay một số cuốn sách theo một đề tài nhất định về một nội dung trong chương trình học. Biểu ngữ tác động tới bạn đọc bằng những hình tượng hấp dẫn, cô đọng.

Thông thường, một biểu ngữ giới thiệu sách có những phần sau: đầu đề biểu ngữ, bìa sách được phóng đại hoặc các hình trang trí thêm cho tên cuốn sách, phần liệt kê các cuốn sách có cùng đề tài hoặc các sách tham khảo cho đề tài. Các tranh vẽ trên biểu ngữ phụ thuộc vào nội dung của sách.

Phương pháp xây dựng một biểu ngữ thư viện tương tự như phương pháp xây dựng triển lãm (trưng bày) sách, bao gồm: chọn đề tài, chọn lời văn, hình vẽ, lựa chọn cách bố cục, trang trí, hệ thống hoá tài liệu... nhưng ở mức độ nhỏ, gọn trong khuôn khổ biểu ngữ đó...

Biểu ngữ hướng dẫn hoạt động và nghiệp vụ thư viện:

Công dụng chủ yếu của loại biểu ngữ này là tuyên truyền về tác dụng, vai trò, ý nghĩa của sách, của thư viện và hoạt động của thư viện. Với hình thức này, thư viện thông báo với giáo viên, học sinh về các hoạt động của thư viện như: về tổ chức trưng bày sách, về nội dung buổi giới thiệu, nói chuyện, thảo luận sách sắp tới, hoặc về cách sử dụng thư viện,

bảo quản sách. Biểu ngữ thông báo có thể sử dụng trong một thời gian có hạn định, còn biểu ngữ hướng dẫn nghiệp vụ có thể sử dụng lâu dài.

Biểu ngữ nói về sách, hướng dẫn về hoạt động thư viện có các loại chủ yếu sau:

- Biểu ngữ nói về nhiệm vụ, tác dụng của thư viện, những câu trích của lãnh tụ, của danh nhân về vai trò của thư viện, của sách...
- Biểu ngữ hướng dẫn sử dụng mục lục, sử dụng các bản thư mục.
- Biểu ngữ hướng dẫn đọc sách, nghiên cứu sách, đặt kế hoạch đọc, tự học bằng sách.
- Biểu ngữ về bảo quản sách. Loại biểu ngữ này nói về nội quy giữ gìn sách và nhiệm vụ của bạn đọc đối với tài sản của thư viện.

3. Chắp hình

Hình chắp được cấu tạo bằng các tranh ảnh, bưu ảnh, hình vẽ cắt hoặc photocopy từ báo, tạp chí, hoạ báo có kèm theo lời chú thích. Các hình cắt được chắp lại một cách khéo léo nhằm thể hiện những đề tài nhất định. Với hình thức này, thư viện có thể thu hút sự say mê tham gia hoạt động thư viện của học sinh.

Về nội dung và cách trang trí thì giống như triển lãm tranh ảnh, báo chí, nhưng khác là các yếu tố trong chắp hình được liên kết chặt chẽ với nhau thành một thể thống nhất phản ánh một đề tài tập trung. Hình chắp cần được trình bày logic và ghi chú đơn giản, chữ viết theo đúng mẫu chữ đã quy định và được treo thấp ở nhiều nơi ngoài thư viện nhằm thu hút đông đảo học sinh xem.

4. Báo tường, bài thu hoạch đọc sách

Báo tường là tiếng nói của học sinh, qua đó các em có thể ghi những cảm nghĩ về thư viện, về sách. Mỗi cuốn sách, mỗi bài báo các em đọc, mỗi câu chuyện các em được nghe đều để lại những ấn tượng, những suy nghĩ và được phản ánh trên báo tường.

Báo tường còn tập hợp những kinh nghiệm đọc và làm theo sách của các em học sinh; kịp thời biểu dương những gương tốt hoặc phê bình những hiện tượng xấu trong việc thực hiện nội quy thư viện.

Báo tường có thể ra thường xuyên hoặc ra vào các đợt sinh hoạt chính trị, vận động đọc sách báo, ôn tập cuối học kì và cuối năm học.

5. Vẽ tranh theo sách

Vẽ tranh theo sách là hình thức giúp cho học sinh thể hiện được những cảm xúc của mình sau khi đọc sách bằng nét vẽ, bằng sự sáng tạo của học sinh. Đây là hoạt động đặc biệt trong thư viện. Vẽ tranh theo sách là một biến thể của hoạt động thi tìm hiểu về sách. Tuy nhiên, các sản phẩm của hoạt động này là những bức tranh. Thư viện có thể tập hợp những bức tranh này, tổ chức thành những đợt trưng bày tranh của học sinh, trưng bày tranh trong thư viện trường học.

Vẽ tranh theo sách góp phần phát triển năng lực cảm thụ cái đẹp và bộc lộ năng lực sáng tạo của học sinh. Từ hoạt động này, năng khiếu hội họa của học sinh được bồi dưỡng và phát triển, đồng thời tạo cho các em một sân chơi nhẹ nhàng, vui vẻ từ sách và từ thư viện.

Khi tiến hành hoạt động vẽ tranh theo sách, cán bộ, giáo viên thư viện nên chọn lựa cho các em những tác phẩm văn học giàu hình ảnh và có thể chuyển tải thành những bức tranh gắn gũi với cuộc sống của các em như về gia đình, môi trường, về các con vật, về phong cảnh...

Hoạt động vẽ tranh theo sách thường có ba hình thức:

- *Hình thức thứ nhất:* Vẽ lại các bức tranh theo sách. Đây là hình thức các em bắt chước theo các tranh ở trong sách. Hình thức này được thực hiện đối với các truyện tranh. Đây cũng là hình thức ít sử dụng sự sáng tạo, ít tưởng tượng và cảm nhận sách nhưng là cách thức dễ thực hiện. Học sinh có thể vẽ một hoặc một vài bức tranh từ sách. Các em cũng có thể thêm bớt một vài chi tiết nhỏ và có cách thể hiện màu sắc khác nhau. Hình thức này thường áp dụng đối với các em học sinh từ lớp 1 đến lớp 3.
- *Hình thức thứ hai:* Học sinh có thể thể hiện một đoạn, một số đoạn trong sách hoặc diễn biến của toàn bộ câu chuyện bằng tranh. Để thể hiện được theo cách này, giáo viên nên chọn cho các em những câu chuyện đơn giản, dễ vẽ. Hình thức này thường áp dụng đối với các em học sinh lớp 4, 5.

Ví dụ: Chúng ta chọn câu chuyện *Một cuộc đi xa* (trích trong tác phẩm *Thỏ Trắng và Thỏ Nâu* của tác giả Cao Văn Tu, Nhà xuất bản Giáo dục, năm 2006) để học sinh vẽ tranh. Sau khi đọc xong câu chuyện, các em có thể vẽ một số bức tranh theo nội dung của truyện như sau:

- + Tranh 1: Vẽ cảnh ba nhân vật: Mèo Mun, Cún Con và Gà Cỏ đang chơi với nhau trong sân nhà.
 - + Tranh 2: Có thể vẽ từng con vật đang làm công việc của mình (Gà Cỏ gáy báo hiệu buổi sáng khi bình minh lên; Cún Con trông nhà; Mèo Mun bắt chuột).
 - + Tranh 3: Cảnh Mèo Mun, Cún Con, Gà Cỏ đang ngồi trên chiếc mảng trôi trên dòng suối. Hai bên bờ là màu sắc sỡ của hoa lá...
 - + Tranh 4: Cảnh Mèo Mun, Cún Con và Gà Cỏ bị mắc kẹt giữa một đụn cát giữa suối. Tất cả đang buồn thiu vì lạc đường về nhà.
 - + Tranh 5: Cảnh chú Bò Cầu đang bay dẫn ba bạn Mèo Mun, Cún Con và Gà Cỏ về nhà.
- *Hình thức thứ ba*: Sau khi đọc một hoặc một số cuốn sách theo cùng một chủ đề, học sinh vẽ theo cảm nhận, nhận thức, xúc cảm của mình về sách. Đây là hình thức đòi hỏi sự nhận thức, cảm thụ cao hơn về sách nên thường được áp dụng đối với những học sinh từ lớp 5 đến lớp 9.

Hình thức này có thể được áp dụng đối với những cuốn sách có nội dung phức tạp hơn, đòi hỏi sự liên tưởng cũng như khả năng cảm nhận của học sinh lớp lớn. Sau khi chọn một hoặc một số cuốn sách có cùng nội dung, giáo viên thư viện thông báo cho các em đọc và tổ chức cho các em vẽ lại theo cảm nhận của mình.

Vẽ tranh theo sách có thể tổ chức thành các hội thi theo các chủ đề. Các hội thi này rất phù hợp với các trường học ở vùng thành phố, thị xã, nơi học sinh có điều kiện tiếp xúc và làm quen với hội họa. Các chủ đề này cần gắn liền với cuộc sống, gắn với nội dung giáo dục trong nhà trường như “Môi trường của chúng em”, “Mái nhà mơ ước”, “Ước mơ cho tương lai”, “Gia đình em”.

Khi tiến hành các cuộc thi, giáo viên nên chia học sinh thành các nhóm theo lứa tuổi. Học sinh có thể tham gia thi bằng cách vẽ tay hoặc vẽ tranh trên máy vi tính.

BÀI TẬP:

1. Anh/chị hãy chọn chủ đề và lập đề cương cho cuộc thi Vẽ tranh theo sách cho học sinh của nhà trường.
2. Anh/chị hãy chọn chủ đề, lập danh mục và lập kế hoạch cho cuộc trưng bày sách, báo, bài viết, tranh vẽ của học sinh nhân ngày Sách Thế giới.

D. TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Thị Chinh, *Phương pháp và kinh nghiệm tuyên truyền, giới thiệu sách trong thư viện trường học*, Nhà xuất bản Giáo dục, 2009.
2. Lê Văn Việt, *Cẩm nang nghề thư viện*, Nhà xuất bản Văn hoá Thông tin, 2002.
3. *Hội thi giáo viên thư viện với công tác thư viện trường học*, Vũ Bá Hoà tập hợp và giới thiệu, Nhà xuất bản Giáo dục, 2001.
4. Nguyễn Hữu Thọ, *Tâm lý học tuyên truyền quảng cáo*, Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội, 2005.
5. Nguyễn Thị Tuyết Nhung, Phạm Thị Việt, *Phương pháp cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học*, In lần thứ 2, Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội, 2002.
6. *Chuyên san Sách Thư viện và Thiết bị Giáo dục*, Nhà xuất bản Giáo dục, năm 2002 – 2011.
7. Tổ chức Trẻ em và Phát triển Thụy Điển tại Việt Nam, *Tài liệu hướng dẫn cách thiết lập Thư viện trường học thân thiện*, 2007.
8. *Hội thi kể chuyện đạo đức 2003: Hình ảnh và ấn tượng*, Nhà xuất bản Giáo dục, 2003.
9. *Tài liệu bồi dưỡng nghiệp vụ thư viện: Dùng cho thư viện trường phổ thông*, Nhà xuất bản Giáo dục, 1991.